

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2014/15:13

Fredagen den 14 november

§ 1 Allmänna frågor – sammanhållning

Statssekreterare Elisabeth Backteman

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
allmänna frågor – sammanhållning den 19 november 2014

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statssekreterare Backteman med medarbetare hjärtligt välkomna. Har vi några utestående A-punkter? Nej, det har vi inte. Då kan vi gå direkt till dagordningspunkt 1, Utkast till rådets slutsatser om den sjätte rapporten om ekonomisk, social och territoriell sammanhållning.

Anf. 2 Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN:

Jag ska börja med att beklaga att statsrådet Sven-Erik Bucht inte är här, men han har absolut ingen röst på grund av förkylning, så det hade varit en omöjlighet.

Huvuddiskussionen vid mötet kommer att handla om den sjätte sammanhållningsrapporten och de förslag till rådsslutsatser som det italienska ordförandeskapet har tagit fram. Enligt fördraget ska sammanhållningsrapporter tas fram vart tredje år. De ska beskriva utvecklingen i unionens regioner och medlemsländer.

Rapporterna innefattar ett ganska omfattande analysmaterial och pekar på tydliga utvecklingstrender och utmaningar för Europas regioner.

I rådsslutsatserna framhålls vikten av sammanhållningspolitiken för att minska effekterna av den ekonomiska krisen och att det är EU:s huvudsakliga policy för att stödja tillväxtfrämjande investeringar. Stöd ges bland annat till reformering av regelverket för sammanhållningspolitiken. Betydelsen av stabila, legala, institutionella och strategiska ramverk för ett effektivt genomförande betonas. Rådsslutsatserna belyser även hur sammanhållningspolitiken och principerna för sund ekonomisk styrning kompletterar och stärker varandra.

Förordningarna för perioden 2014–2020 har inkluderat ett antal element för att kopplingen mellan sammanhållningspolitiken och principerna för sund ekonomisk styrning ska få ett konkret genomslag under genomförandet av sammanhållningspolitiken.

Rådsslutsatserna betonar särskilt att det nu finns en närmare koppling till den europeiska terminen och relevanta landspecifika rekommendationer, detta främst genom att medlemsstaterna ska ta hänsyn till dessa

under programmeringsprocessen för partnerskapsöverenskommelsen och de operationella programmen.

Regeringen anser att förslaget till rådsslutsatser i stort är balanserat och att förslaget visar på de olika utmaningar som sammanhållningspolitiken har att hantera samt hur ett reformerat genomförande kan bidra till detta.

En utestående fråga kommer att vara föremål för diskussion vid allmänna rådet, och det rör punkt 30 och kopplingen mellan sammanhållningspolitiken och stabilitets- och tillväxtpakten. Regeringen anser att den nuvarande skrivningen öppnar för alltför långtgående tolkningar och att en närmare tolkning av stabilitets- och tillväxtpakten bör vara föremål för Ekofinmötet, som har ansvaret för pakten. Regeringen kommer tillsammans med likasinnade att verka för att få en så bra skrivning som möjligt.

Regeringen föreslår också att Sverige i diskussionen kan anföra att sammanhållningspolitiken kan spela en viktig roll för att stödja tillväxten i Europa. Det är viktigt att de ambitioner som finns i de nya regelverken, vilka har framförts i de politiska diskussionerna, också realiseras i praktiken under de kommande sju åren.

Det är helt centralt att medlemsländerna själva tar sitt ansvar och påskyndar genomförandet av tillväxtfrämjande reformer och att sammanhållningspolitiken blir ett stöd i det arbetet. Det kan handla om att satsa på utbildning, forskning och utveckling och att få till stånd väl fungerande arbetsmarknader med ett högt deltagande bland såväl kvinnor som män samt att dra nytta av omställningen till en grön resurseffektiv ekonomi.

Den ekonomiska krisen har på ett tydligt sätt visat att uthållig tillväxt kräver såväl goda ramvillkor som strategiska investeringar. För att uppnå sina målsättningar måste man i sammanhållningspolitiken arbeta med båda de här delarna.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Jag påminner om att vi har fyra råd som vi ska behandla i dag. Effektivitet i kommentarerna uppskattas hjärtligt härifrån.

Anf. 4 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Sammanhållningspolitiken går ut på att man ska överföra medel från de rikare medlemsstaterna till de fattigare. Samtidigt säger både regeringen och oppositionen i Sveriges riksdag att de vill föra en budgetrestriktiv linje gentemot EU. Jag tycker inte att det här håller ihop för fem öre.

Om man verkligen ville begränsa den svenska avgiften till EU hade man alla möjligheter när man skulle anta långtidsbudgeten på sju år, eftersom man har vetorätt från respektive medlemsstat. Den möjligheten tog man inte vara på i budgetprocessen. Man biföll i stället den väldigt långtgående budget som nu leder till att vi kommer att betala över 40 miljarder kronor, drygt 29 miljarder kronor netto, nästa år.

Jag tycker att det är en väldigt beklaglig utgångspunkt som regeringen har. Det här är en väldigt central del av den stora avgiften. Det här och

jordbrukspolitiken står för två tredjedelar av den svenska avgiften till EU.

Men det handlar inte bara om det. Det handlar inte bara om pengar. Det handlar också om maktfördelning. Vem ska stå för besluten i Europa? Är det medlemsstaterna själva, eller är det EU? Det här är ett väldigt långtgående verktyg också för att skapa medel för att överföra makt mellan medlemsstaterna, speciellt när man kopplar ihop det med den europeiska planeringsterminen.

Europa 2020 tycker vi ska avskaffas, vilket vi är helt ensamma i riksdagen, uppfattar jag det som. Vänsterpartiet brukar ofta sitta tyst. Jag hoppas att de uttalar sig i det här fallet. Det behövs verkligen en tydlig opposition när det gäller den här formen av politik som bedrivs på europeisk nivå, som sker under godkännande av respektive medlemsstat och som man från regeringens sida nu kallar balanserad.

Man pratar också från regeringens sida om att man ska stödja tillväxten i Europa. På vilka premisser? Jo, genom att vi från Sveriges sida överför medel från vår statsbudget, från våra skattebetalare, till Europa, till de fattigare medlemsstaterna i Europa som dessutom inte ens använder det till en egen investeringsvilja, skulle jag vilja hävda. Ju mer pengar vi skjuter till desto mer pengar behöver nämligen dessa medlemsstater. Jag tycker att det är ett mycket märkligt faktum att vi hela tiden måste skjuta till mer och mer pengar.

Det här är också vad den föregående regeringen hävdade var själva tanken med hela medlemskapet i Europeiska unionen, att vi ska vara med och finansiera de fattiga medlemsstaterna och göra dem rikare, så att vi senare kan handla med dem. Vi ska alltså först exportera betalningsmedlen. Sedan ska vi exportera varor och tjänster. Det är en tanke som jag över huvud taget inte får ihop.

Man kan ställa det i relation till andra länder i omvärlden. Var är det vi ser den stora tillväxten? Det är i Europa som vi ser stagnationen i tillväxten. Är det europeiska projektet verkligen lyckat, eller är det misslyckat? Jag tycker att det är fullkomligt misslyckat.

Man kan också se på de länder som är utanför EMU, utanför själva kärnan i EU. Det är de som har lyckats, inte länderna i själva kärnan, men det är länderna i själva kärnan som vi understöder med den här typen av förslag. Jag anmäler därför avvikande mening, och jag beklagar regeringens hållning i frågan.

Anf. 5 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Ordförande! Jag vill tacka för redogörelsen från regeringen. Eftersom det återstår några förhandlingstillfällen har jag några frågor som jag vill skicka med i det här läget.

Det här är viktigt för att skapa tillväxt inom hela Europeiska unionen och också skapa välbefinnande, fler arbeten och så vidare. Det som det kan brista lite i är kanske i konkretiserandet av frågorna. Jag ska ta ett exempel. För att få till stånd en väl fungerande arbetsmarknad vill vi skicka med att det är viktigt att också titta på avregleringar. Det handlar även om att titta på en väl fungerande tjänstesektor och på skattesänkningar. Det finns då olika former. Jag kan nämna RUT som exempel när det

2014/15:13
14 november

gäller den fungerande tjänstesektorn inom den hushållsnära sektorn, som är kvinnodominerad. Det handlar om att öka sysselsättningsgraden bland kvinnor runt om i Europa. Det finns många konkreta saker man skulle kunna titta på för att stärka konkurrenskraften.

Vi vill också skicka med att man naturligtvis ska hålla fast vid den strikta budgetdisciplinen.

Sedan har jag en fråga. Det gäller punkt 21. Det handlar om det initiativ som man har pratat om i fråga om 300 miljarder euro. Som jag tolkar det ska man koncentrera sig på less developed regions, alltså mindre utvecklade regioner. Det kan ibland vara bra att vattna där det redan växer för att skapa ännu mer tillväxt. Sverige skulle ju inte omfattas i less developed regions. Jag undrar om ni kan kommentera det och hur det förhåller sig inför framtiden och om man kan ha något medskick i det avseendet. Det är viktigt att hela Europa växer i det avseendet.

Anf. 6 ORDFÖRANDEN:

Mäktar statssekreteraren med en fråga till, eller ska vi bryta här så att du får svara nu?

Anf. 7 Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN:

Vi kör på med en fråga till, så får vi se hur det går.

Anf. 8 AMINEH KAKABAVEH (V):

Jag skulle vilja fråga hur vi kan få in miljöfrågor och jämställdhetsfrågor som självklara delar i sammanhållningspolitiken. Det känns som om dessa perspektiv fattas i dokumentet. Det vore bra om de på något sätt fick plats som självklara delar.

Anf. 9 Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN:

Till att börja med noterar jag Sverigedemokraternas inlägg.

Jag vill säga något kort om vår hållning när det gäller EU-budgeten. Vi har fört en budgetrestriktiv linje och har varit kritiska till omfattningen av sammanhållningspolitiken. Den positionen är oförändrad, och den är också väl känd av alla medlemsstater. Men budgetramen ligger nu fast för de kommande sju åren. Vi anser därför att det är viktigare att betona betydelsen av tillväxtfrämjande reformer. Det är möjligtvis även svar på Ulrika Karlssons fråga om budgeten.

Jag noterar också Ulrika Karlssons medskick i fråga om tillväxt och välbefinnande, den bristande konkretionen. Det är några rundor kvar så det går möjligtvis att verka för att få lite mer konkreta skrivningar.

När det gäller de 300 miljarderna är det vad jag förstår bara en ram än så länge. Det finns inte några konkreta skrivningar eller förslag än. Det får vi väl fortsätta att bevaka i kommande rundor.

Vänsterpartiet ställde en fråga om att lyfta fram jämställdhetsfrågor som självklara delar i dokumenten. Det är naturligtvis en väldigt värdefull synpunkt som vi noterar och tar med oss i det fortsatta arbetet.

Anf. 10 AMINEH KAKABAVEH (V):

Det gällde både miljö och jämställdhet. Det var alltså två perspektiv.

Anf. 11 Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN:

Det gällde även miljö. Jag ber om ursäkt.

Med det tror jag att jag har försökt bemöta och besvara de frågor som har ställts.

2014/15:13
14 november

Anf. 12 ÅSA WESTLUND (S):

Jag tycker att utkastet till slutsatser tar upp mycket om att sammanhållningspolitiken ska bidra till att uppnå de mål som EU har i stort. Det är bra att man lyfter upp miljöfrågorna och klimatet. Det är viktigt att de delarna finns kvar i slutsatserna när de väl antas.

Det är klokt av regeringen att knyta an mer till den europeiska terminen. Vad som står i papperen verkar bli allt viktigare och är en mycket mer central del i att verkligen bidra till att vi når våra gemensamma mål. Mycket mer knyts an till den europeiska terminen allt eftersom. Då kan man också fundera på jämställdhetsperspektivet i de delarna senare. Jag tycker såklart att det vore väldigt klokt att ha med jämställdhetsperspektivet i slutsatserna, om det är möjligt.

Det är en god inriktning, och det är fortsatt viktigt att trycka på. Precis som har sagts tidigare är det en stor del av EU:s budget. Då är det självklart att den ska användas till att nå våra gemensamma mål. Det är det viktigaste.

Anf. 13 Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN:

Jag kan inte annat än hålla med om det som sades i inlägget.

Anf. 14 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens linje med ett antal medskick från Moderaterna, Vänsterpartiet och Socialdemokraterna samt att avvikande mening är anmäld från Sverigedemokraterna.

Innan vi går vidare till dagordningspunkt 2 vill jag nämna att kandidatprogrammet från UD under tiden lyckats smyga in så skickligt att man knappt märkte det. Jag hälsar er välkomna!

Dagordningspunkt 2 är Sammanhållningspolitiken och Europa 2020-strategin – halvtidsöversyn. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 15 Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN:

Under den här dagordningspunkten kommer medlemsstaterna att diskutera sammanhållningspolitikens bidrag till genomförandet av EU 2020-strategin inom ramen för den nu pågående översynen. Det italienska ordförandeskapet har tagit initiativ till att organisera diskussionen om Europa 2020-översynen i berörda rådskonstellationer, bland annat i konkurrenskraftsrådet, Ekofin etcetera.

Kommissionen har även genomfört ett öppet samråd som en del av översynen av Europa 2020-strategin som väntas pågå till våren 2015. Översynen ger möjlighet att lyfta blicken efter de senaste åren som präglats mycket av krishantering och att öka fokus på långsiktiga åtgärder som bidrar till en stabil och hållbar ekonomisk utveckling.

Regeringens utgångspunkt är att EU även fortsatt behöver en gemensam och ambitiös strategi för att stärka EU:s konkurrenskraft och för att

uppnå långsiktigt hållbar tillväxt och ökad sysselsättning i hela EU. Det är angeläget att tillväxt- och sysselsättningsfrågorna fortsatt diskuteras i EU-28-kretsen. Det är naturligtvis även viktigt att den lokala och regionala nivån fortsatt involveras i arbetet.

Regeringens målsättning är att upprätthålla ambitionsnivån och fokus i arbetet med Europa 2020 som EU:s gemensamma strategi för smart och hållbar tillväxt för alla. För att uppnå detta är det helt centralt att medlemsstaterna själva tar sitt ansvar och påskyndar genomförandet av reformer på nationell nivå. Än mer fokus bör riktas mot hur genomförandet av tillväxtfrämjande reformer och åtgärder kan påskyndas genom att mer effektivt tillämpa det som redan beslutats inom ramen för Europa 2020 och den europeiska terminen.

Inför diskussionen har medlemsstaterna delgivit ett diskussionspapper av ordförandeskapet som betonar den viktiga roll sammanhållningspolitiken spelar för att uppfylla målsättningarna med Europa 2020. Regeringen anser att sammanhållningspolitiken kan spela en viktig roll för att uppnå målen i Europa 2020-strategin. Det är viktigt att de ambitioner som finns i de nya regelverken realiserar i praktiken de kommande åren. Regeringen ser möjligheter att öka komplementariteten mellan sammanhållningspolitiken och principerna för sund ekonomisk styrning och därmed stärka bidraget till att uppnå Europa 2020-målen.

För att uppnå målsättningarna måste sammanhållningspolitiken kopplas tydligare till processen med den europeiska terminen. Kopplingen till finansiell stabilitet och offentliga finanser är avgörande för att de investeringar som görs via fonderna ska få avsedda effekter.

Anf. 16 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Vi har haft diskussionen om 2020-strategin tidigare. Vi har i princip samma medskick som på den tidigare punkten, att man ska titta på de verkligt tillväxtfrämjande åtgärderna för att bygga välbästand och skapa fler jobb. Det handlar återigen om avregleringar, en väl fungerande tjänstesektor, skattesänkningar, verk samma reformer och att stärka konkurrenskraften. Vi har alltså ungefär samma medskick i denna del.

Anf. 17 ORDFÖRANDEN:

Det var mycket effektivt kommunicerat.

Anf. 18 JOHNNY SKALIN (SD):

Jag anmäler avvikande mening med hänvisning till det jag anförde under den tidigare dagordningspunkten.

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Det var likaledes effektivt kommunicerat. Har vi några fler? Marie Granlund anmäler inte avvikande mening.

Anf. 20 Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN:

Jag noterar Ulrika Karlssons medskick.

Anf. 21 ORDFÖRANDEN:

Jag vill också lämna ett litet medskick. När man har gjort de budgetförstärkande åtgärderna i Piigsländerna har man sett att de till stora delar har ätits upp av höjda kostnader för import av fossila bränslen. Reformernas resultat har alltså samtidigt urholkats i budgetbalansen genom höjd import av fossila bränslen. När man vidtar tillväxtfrämjande åtgärder och liknande måste man se till att upprätthålla en resurseffektivitet så att de inte äts upp av ökade importkostnader för fossil energi.

Därmed finner jag sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens inriktning med medskick från Moderaterna och Miljöpartiet. Dessutom har Sverigedemokraterna anmält avvikande mening.

Anf. 22 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Jag vill instämma i det som Moderaterna tidigare sagt om vikten av konkurrenskraft och så vidare.

I anslutning till det som Amineh Kakabaveh sade om jämställdhet för EU 2020 vill jag nämna att det finns en strategi för hur kvinnors arbetsmarknad och hälsosektorn ska förbättras för att vi verkligen ska bli en konkurrenskraftig region inom EU.

Jag ville bara förstärka det som Ulrika Karlsson sade tidigare.

Anf. 23 ORDFÖRANDEN:

Då har vi tagit med också det till protokollet. Jag ser att statssekreteraren nickar. Budskapet är alltså mottaget.

Jag har således funnit att det finns stöd för regeringens inriktning i denna fråga. Sverigedemokraterna har anmält avvikande mening.

Vi kan gå vidare till dagordningspunkt 3, Övriga frågor. Har statssekreteraren några övriga frågor att rapportera?

Anf. 24 Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN:

Det finns en övrig fråga, men jag hänvisar till det skriftliga underlaget som har gått ut.

Anf. 25 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar statssekreteraren med medarbetare så hjärtligt för i dag.

§ 2 Allmänna frågor

Statssekreterare Hans Dahlgren

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för allmänna frågor den 21 oktober 2014

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för allmänna frågor den 18 november 2014

Anf. 26 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statssekreterare Hans Dahlgren med medarbetare välkomna. Har vi några utestående A-punkter? Det har vi inte. Vill Hans Dahlgren ge någon kommentar om återrapportering från mötet den 21 oktober?

Anf. 27 Statssekreterare HANS DAHLGREN:

Nämnden har fått den rapporten. Sverige företrädde av utrikesministern, och jag har inget övrigt att tillägga.

Anf. 28 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för det. Då går vi till dagordningspunkt 5. Det är en informationspunkt. Är det några kommentarer på den? Nej, jag finner att så inte är fallet.

Vi går vidare till punkt 6, Förberedelser inför Europeiska rådets möte den 18–19 december 2014.

Anf. 29 Statssekreterare HANS DAHLGREN:

Det är framför allt en presentation av dagordningen inför Europeiska rådets möte den 18–19 december. Det blir i vanlig ordning samråd med EU-nämnden inför nästa möte med allmänna rådet och inför Europeiska rådet i december om både slutsatser och om regeringens positioner i frågan.

När det gäller toppmötet i december räknar vi med att de ekonomiska frågorna kommer att dominera, inklusive tillväxtfrågor och sysselsättningsfrågor. Europeiska rådet får då möjlighet att diskutera det jobb-, tillväxt- och investeringspaket som kommissionen har annonserat att de kommer att presentera och som sägs komma att omfatta bland annat 300 miljarder euro i offentliga och privata investeringar under en treårsperiod.

Vi kan också förvänta oss ett resonemang om kommissionens årliga tillväxtöversikt. Den har inte heller presenterats ännu. Men i anslutning till den förväntas rådet anta mer övergripande slutsatser om prioriteringarna för den ekonomiska politiken i unionen under 2015.

Regeringen välkomnar förstås att den diskussionen kan äga rum i rådet. Det är viktigt med åtgärder, inklusive de nationella reformer som behövs för att skapa fler jobb och ökad tillväxt i våra länder. Det är också betydelsefullt att främja både ökade privata och offentliga investeringar. Samtidigt är det angeläget att understryka att långsiktigt hållbara offentliga finanser är förutsättningen för hög och hållbar tillväxt och syssel-

sättning. Därför är det viktigt att respektera budgettak och regler, både nationellt och på EU-nivå.

Vi räknar även med att toppmötet i december som vanligt kommer att behandla utvidgningsfrågor. På det utrikespolitiska området förväntar vi oss en diskussion om Ukraina och förhållandet till Ryssland, med tanke på vad som nu händer i den delen av Europa. Även andra utrikespolitiska frågor kan förstås komma upp.

Vi räknar också med att ebolakrisen blir ett ämne eftersom kommissionen och den höga representanten vid rådsmötet i oktober fick i uppdrag att återkomma och redogöra för de åtgärder som har vidtagits.

Anf. 30 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att vi inte har några kommentarer på denna fråga. Vi tackar för informationen och går vidare till dagordningspunkt 7, Rättsstatsinitiativet.

Anf. 31 Statssekreterare HANS DAHLGREN:

Det är en diskussionspunkt, och den tas upp vid allmänna rådet som en uppföljning av kommissionens meddelande från i våras, den 11 mars, om ett nytt ramverk inom EU för att stärka rättsstaten.

Det ramverket har olika delar. Det ska tydliggöra kommissionens ansvar som väktare av fördragen och kommissionens möjlighet att agera inom fördragen för att främja rättsstatens principer. Det ska ge kommissionen verktyg för att föra en dialog och ge rekommendationer när en medlemsstat riskerar att bryta mot de gemensamma värdena enligt artikel 2 i fördraget. Ramverket ska också komplettera överträdelseförfarandet enligt artikel 258 om mekanismerna i artikel 7 i fördraget.

Den diskussion som förväntas i allmänna rådet kommer att ske på basis av ett diskussionspapper som det italienska ordförandeskapet har satt samman och som EU-nämnden har fått ta del av. Den kommer att inrikta på hur rådet kan arbeta med att stärka respekten för rättsstatsprincipen inom unionen, alltså rådets egen aktivitet för att till exempel få igång en återkommande dialog mellan medlemsstaterna som är baserad på viktiga principer som likabehandling och objektivitet förstås.

Detta arbete inom EU för att stärka rättsstaten är mycket viktigt för regeringen. Det handlar dels om att öka respekten för de grundläggande värden som vi har inom unionen, dels om att komma till rätta med konkreta problem i medlemsstater. Vi tror att det bidrar till att stärka legitimiteten för Europeiska unionen när vi är i andra delar av världen och talar om de värdena och respekten för mänskliga rättigheter. Då måste vi också ha en trovärdig situation i vårt hemland och i våra egna medlemsländer.

Diskussionen i rådet ska naturligtvis inte ersätta det arbete som sker inom kommissionens ramverk. Tvärtom vill regeringen betona vikten av det oberoende arbetet i kommissionen och det ansvar kommissionen har för att stödja att ramverket tillämpas oberoende av hur rådet självt kan utveckla sitt arbete och sina strukturer på området.

2014/15:13
14 november

Vi välkomnar om kommissionär Timmermans utvecklar vidare hur han ser på ramverkets tillämpning, bland annat på grund av vår uppfattning att ramverket också bör tillämpas i situationer där enskilda fall påvisar strukturella brister när det gäller rättsstatsprincipen.

Arbetet för att upprätthålla respekten för dessa principer är en viktig angelägenhet både för institutionerna och för medlemsstaterna. Därför är vi förstärkt positiva till att både kommissionen och rådet här tar sitt ansvar.

Anf. 32 MARIA WEIMER (FP):

Det här är en fråga som Folkpartiet tog initiativ till under EU-minister Birgitta Ohlsson. Vi var från början det enda land i EU som föreslog detta. Allteftersom fick vi med oss fler länder, och nu har vi förslagen på bordet.

Det är väldigt roligt att höra att regeringen kommer att fortsätta att driva frågorna starkt framåt. Precis som Hans Dahlgren sade är det en trovärdighetsfråga. Om vi ska driva en stark MR-politik utanför EU inom ramen för vår utrikespolitik måste vi själva följa mänskliga rättigheter.

Jag skulle vilja ge några medskick. En del viktigt finns redan med i ståndpunkten, och annat skulle jag vilja understryka. Ni skriver redan här att kommissionens roll är viktig. Jag vill understryka det. Kommissionen är fördragets väktare och den som måste se till att medlemsstaterna verkligen följer reglerna.

Det är centralt att den har huvudrollen i mekanismen och att det inte är rådet. Här skiljer sig medlemsstaterna åt. Jag har förstått att det finns en del medlemsstater som gärna ser att rådet håller i detta, eftersom man då kanske kan kontrollera det på ett annat sätt. Kommissionens roll här är central.

Principen om likabehandling beskriver ni också i ståndpunkten. Hela grunden för detta är att alla medlemsstater behandlas lika. Det säger sig självt. Det är också viktigt att det sker en granskning av samtliga medlemsstater på regelbunden basis, så att man verkligen går igenom alla medlemsstaterna regelbundet. Det är en förutsättning för att det ska fungera.

Vi har tidigare föreslagit att man skulle ha någon typ av fundamental rights officer vid EU-delegationerna runt om i medlemsstaterna så att det finns en person ansvarig för att göra granskningen i varje land. Det är någonting som man också kan skicka med.

Det är viktigt att det klargörs vad systemic breach innebär. Innebär det långsiktiga överträdelser, som i till exempel Ungern? Eller räcker det med att man vid ett tillfälle bryter mot reglerna? Medielagen i Ungern var exempelvis ett enda enskilt tillfälle.

Det är till vår fördel om vi verkligen lyckas bena ut vad vi menar med det, och det blir lättare sätta dit medlemsstater som bryter mot reglerna. Det gäller också att vi inkluderar grundläggande mänskliga rättigheter i breach of rule of law, som jag tror att ni redan var inne på i ståndpunkten. Det är ett medskick från vår sida.

Anf. 33 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Jag vill tacka statssekreteraren för redogörelsen. Jag har en fråga i det här avseendet om de mjukare åtgärderna som ska vara i stället för artikel 7.

Det är en del stater som har varit negativa till detta. Jag skulle vilja veta varför de har varit negativa. Är det för att det sänker standarden? Artikel 7 går lite längre och har lite tuffare kriterier för att man ska följa rättsstatens principer. Varför är man negativ, och vilka länder är det? Går det att säga någonting om det?

I övrigt stöder vi att man arbetar med att stärka rättsstatens principer inom hela unionen. Men jag vill gärna veta lite om de negativa tankarna, vilka de är och vilka motiv som finns för att vara negativ.

Anf. 34 MARIE GRANLUND (S):

Tack för föredragningen! Det är väldigt viktigt att man fortsätter initiativet såsom regeringen avser att göra. Det kan vara ganska svårt att komma med i EU. Det är många kriterier som ska uppfyllas. Det är ekonomiska kriterier men självklart också kriterier avseende mänskliga rättigheter. Det är otroligt viktigt att detta sedan beaktas framöver så att man följer upp det som man en gång har kommit överens om. Jag tillstyrker det som regeringen föreslår.

Anf. 35 Statssekreterare HANS DAHLGREN:

När det gäller det första inlägget vill jag tacka för medskicken. Jag tycker att alla de saker som Maria Weimer tog upp är angelägna. Jag är glad att Sverige var först på banan med detta.

Jag är också glad över, om jag förstod diskussionen i Coreper i går rätt, att det nu blir en allt större uppslutning. Det finns i varje fall en möjlighet för samtliga medlemsstater att enas om att detta är någonting som ska göras. Om det blir så till sist får vi se.

Ulrika Karlsson frågade: Vilka är det som är negativa och varför? Jag förstår av den information jag har fått av mina medarbetare att de länder som har haft störst svårigheter är >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Jag kan inte själv redovisa motiven för var och en av dem. Men i några fall kan man gissa att det handlar om svårigheter att stå upp för den typen av arrangemang som man har i sitt eget land när det gäller respekten för de grundläggande rättsstatsprinciperna. I något annat fall kanske det är andra mer principiella överväganden. Det är så det ser ut, har jag förstått.

Anf. 36 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Jag skulle inte säga att det är någon slump att det är Folkpartiet som har tagit initiativet till detta. Folkpartiet är det mest långtgående federalistiska partiet i Sveriges riksdag. Det är däremot lite ironiskt att man från Folkpartiets sida nu oroar sig över förslaget eller åtminstone väcker farhågor om likabehandlingen. Det gäller inte minst hur man kommer att behandla de länder som överträder de regler som EU sätter upp.

Jag menar att det är ett tydligt exempel på att EU-kommissionen går alldeles för långt i sitt lagstiftningsförfarande. Vi har redan i dag möjlighet att vidta åtgärder mot medlemsstater som långtgående kränker de demokratiska värdena eller unionens mest långtgående gemensamma värderingar. Det är bara ytterligare ett steg mot att centralisera makten i EU och tukta medlemsstaterna. Jag tycker inte att det är en hållbar utveckling. Det tycker jag inte heller när det gäller samordningspolitiken, Europa 2020 eller någonting annat.

EU har visat sig gå väldigt långt ifrån ett samarbete. Man tar hela tiden de små stegen mot federaliseringsprocessen, som Folkpartiet nu har initierat och hela riksdagen verkar ställa sig bakom. Det är helt fantastiskt att den utvecklingen kan fortgå och att ledamöterna i nämnden, som tar del av det, bara accepterar alltihop och går med på att vi hela tiden flyttar bort makten från Sverige till Europa.

Jag beklagar den utvecklingen. Det är tragiskt att vi sitter här 2014 och har en nyvald regering som bedriver precis samma typ av politik som den föregående regeringen. Var finns egentligen kritiken mot den här utvecklingen? Jag anmäler avvikande mening.

Anf. 37 ORDFÖRANDEN:

Jag själv vill understryka att jag delar Folkpartiets och Socialdemokraternas syn. Om man har gått med i en union och lovat att upprätthålla mänskliga rättigheter ska det också finnas mekanismer som används i praktiken för att försvara det.

Anf. 38 Statssekreterare HANS DAHLGREN:

Jag kan bara anmäla helt avvikande uppfattning mot Johnny Skalin när det gäller nödvändigheten av att också använda Europeiska unionen som ett instrument för att främja och värna grundläggande mänskliga fri- och rättigheter. Det kommer vi utan tvivel att driva även framöver.

Anf. 39 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens inriktning i denna fråga med ett antal medskick samt avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna.

Vi går vidare till nästa punkt på dagordningen, Uppföljning av Europeiska rådets möte i juni 2014. Det gäller debatten om prioriteringar för den strategiska agendan och en energiunion med framåtblickande klimatpolitik.

Anf. 40 Statssekreterare HANS DAHLGREN:

Det var på Europeiska rådets möte i juni som det antogs en strategisk dagordning, som det hette, som pekar ut fem områden för unionens samarbete under de kommande åren. På rådsmötet nästa vecka ska deltagarna följa upp den del i den strategiska dagordningen som benämns Mot en energiunion med en framåtblickande klimatpolitik. Vi hade en liknande diskussion i rådet i oktober om rättsliga och inrikes frågor.

I det underlag som ordförandeskapet nu förberett föreslår man att det ska diskuteras två frågeställningar, för det första hur medlemsstaterna

bedömer framstegen hittills, för det andra om det bedöms finnas utrymme för att förbättra uppföljningen av arbetet.

På energiområdet har lagstiftningsarbetet på senare tid rört framför allt genomförandet av den inre marknaden för energi inklusive utbyggnad av energiinfrastruktur men också energieffektivisering. I ljuset av vad som händer i Ukraina har också frågor om Europas försörjningstrygghet aktualiserats.

Ordförandeskapet pekar i underlaget på att en hel del har åstadkommits för att få igång en fungerande inre marknad för energi men också att det finns mer att göra. Det handlar mycket om att genomföra beslut som redan är fattade men även att ta nya initiativ för att konsumenterna ska få konkurrenskraftiga energipriser.

Också för en ökad energieffektivisering finns det mer att göra. Det är en viktig fråga som har diskuterats i nämnden vid ett antal tillfällen tidigare. Detsamma gäller förstås förnybar energi. Det är bra att kommissionen har ambitionen att EU ska bli världsledande inom förnybar energi. För det krävs det handling, inte bara att säga att det ska vara så, för att se till att målen om förnybar energi och energieffektivisering nås och för att de som investerar i energislagen får en säkerhet för sina placeringar. Värme- och transportsektorn är två områden där regeringen ser en särskilt stor potential.

När det gäller försörjningstryggheten har regeringen förståelse för och delar förstås den oro som finns i många medlemsstater nu när vintern närmar sig. Det är viktigt att komma ihåg att de framsteg som görs för att få en bättre fungerande energimarknad i Europa, potentialen för en mer effektiv energianvändning och de möjligheter som finns för till exempel bränsleutbyte, verkligen ökar Europas försörjningstrygghet. Samtidigt måste vi vara väl medvetna om att de beslut som fattas ska vara förenliga med våra långsiktiga klimatmål, något annat är inte hållbart.

När det gäller klimatfrågan spelar EU en viktig roll för att få ett internationellt, rättsligt bindande och ambitiöst avtal på plats vid toppmötet i Paris i slutet av nästa år. Europeiska rådet har fattat beslut vid senaste mötet om sitt 2030-ramverk för klimat och energi. Nu är det viktigt att EU under de närmaste månaderna omvandlar beslutet från Europeiska rådet i oktober till ett gemensamt bidrag från EU inför de internationella klimatförhandlingarna nästa år, inte minst för att skapa ett tryck på andra parter att presentera sina bidrag. Vi har sett en del nyheter också från kineserna och från amerikanska företrädare de senaste veckorna.

Vi tror att det är bara genom väldigt ambitiösa åtaganden som Paris-mötet kan bli en framgång. Därför måste det finnas en beredskap under processen inför toppmötet och under själva mötet i Paris att kunna höja ambitionsnivån ytterligare, inklusive genom internationella krediter. Sverige kommer att vara pådrivande i det avseendet.

Anf. 41 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Tack för föredragningen! Energiunionen är en viktig säkerhetspolitisk fråga för unionen både för att kunna stå mer självständig från Ryssland och gasleveranserna men också för det förnybara över huvud taget. Sats-

2014/15:13
14 november

ningar på det gör att vi kan frigöra oss från beroende av andra stater. Det är en mycket viktig fråga för klimatet och vår säkerhet.

Energiunionen ska också handla om att koppla ihop systemen. Min fråga gäller de tekniska förutsättningarna och tidsplanen. Hur fort bedömer man att man ska kunna sammankoppla alla systemen? Finns det någon strategi där?

Anf. 42 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Ordförande! Det stod inte med i den skriftliga ståndpunkten, men nu sade statssekreteraren det muntligen, att man avser att driva på för 10 procent i internationella krediter. Vi hade frågan tidigare i EU-nämnden när vi behandlade klimat- och energipaketet. Det är bra, och jag hoppas att ni driver på det. Det skulle ytterligare förbättra förutsättningarna för utsläppsminskningar. Kan ni säga lite om i vilket avseende och hur ni tänker driva det så att vi får en liten återkoppling?

Anf. 43 ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Tack för föredragningen!

Min fråga sammanfaller med Ulrika Karlssons. Jag vill ha en försäkran från regeringen att man fullföljer löftet till riksdagen att ikläda sig ansvaret för att driva frågan för internationella krediter.

Anf. 44 Statssekreterare HANS DAHLGREN:

Jag delar verkligen Désirée Pethrus bedömning att det här också är en säkerhetspolitisk fråga. I de diskussioner om Sveriges och Europas säkerhetspolitik som förs – mycket med inriktning på det bredare säkerhetsbegreppet – är naturligtvis energifrågorna och försörjningstryggheten en oerhört central del.

Tidsplanen vet jag inte särskilt mycket om, men Europeiska rådet har uttalat att den inre marknaden för energi ska vara klar under 2015. Det är ett arbete som ska vara slutfört senast nästa år. Om det verkligen blir så vågar jag inte ha en bestämd mening om, men det är ambitionen.

Det var verkligen min avsikt, Ulrika Karlsson och Eskil Erlandsson, att göra tydligt att regeringen anser att det är centralt att under processen inför Parismötet höja ambitionsnivån ytterligare, inklusive genom internationella krediter. Jag hörde vad statsministern sade i anslutning till Europeiska rådets senaste möte och EU-nämndens överläggningar inför det mötet, att han kommer att göra det på sitt sätt. Jag utgår från att också utrikesministern i den här diskussionen har möjlighet att föra fram den synpunkten. Det är vad EU-nämnden har sagt i den delen, och det ska naturligtvis följas.

Anf. 45 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! Tack, Hans Dahlgren, för svaren på de tidigare frågorna!

Sverigedemokraterna vill lyfta fram det vi tidigare har påpekat i dessa sammanhang, nämligen att vi vänder oss emot att vi från Sveriges sida driver linjen om internationella krediter.

Vi tycker att det är viktigt att få på plats ett internationellt avtal på klimatområdet, men vi vill ha en balanserad utgångspunkt. I enlighet med det vi har anfört tidigare vill vi anmäla avvikande mening just vad gäller de internationella krediterna.

2014/15:13
14 november

Anf. 46 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens inriktning med avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 9, Att stärka den årliga och fleråriga interinstitutionella programplaneringen.

Anf. 47 Statssekreterare HANS DAHLGREN:

Vid förra mötet med allmänna rådet fick ordförandeskapet i uppdrag att ta kontakt med kommissionen och Europaparlamentet för att diskutera ett samarbete om planeringen av lagstiftningen under de kommande åren. Det förväntas att ordföranden återrapporterar från de kontakterna. Samtidigt kommer kommissionen att informera om sin process för att ta fram arbetsprogrammet för 2015. I förrgår kom det ett brev från kommissionen, ett letter of intent, till ordförandeskapet och till Europaparlamentet. Nämden har också fått ta del av det brevet med en del frågor.

Ni vet att kommissionen varje år presenterar sitt arbetsprogram. Det är kommissionen som har initiativrätt och lägger fram de förslag som de tror är bra för Europas utveckling. Sedan är det för oss i medlemsstaterna att ta ställning till dem. Men för att förbättra planeringen mellan institutionerna har man från rådets sida ansett att det vore bra om rådet också kunde ge lite input till kommissionen innan de tar fram sitt arbetsprogram. Det var en fråga som diskuterades vid allmänna rådets möte i oktober.

I brevet som kom i förrgår finns information om hur kommissionen ser på arbetsprogrammet för nästa år. Det framgår bland annat att det kommer att utgå från de tio politiska prioriteringar som kommissionsordförande Juncker har tagit fram, men kommissionen öppnar för en dialog om arbetsprogrammet. De har inte stängt alla dörrar än.

Det här är en informationspunkt. Allmänna rådet väntas inte föra en mer detaljerad diskussion om prioriteringarna i brevet, men det kommer att finnas utrymme, tror vi, för att ge lite mer övergripande kommentarer.

Regeringen anser förstås att många av de frågor som lyfts fram i brevet är viktiga. De följer i stort sett de prioriteringar som Europeiska rådet antog i juni i sin strategiska dagordning, bland annat när det gäller att främja ökad tillväxt och sysselsättning, ordning och reda på arbetsmarknaden, en framtidsytande klimat- och miljöpolitik samt att utveckla unionens roll på den globala arenan.

Vi kan emellertid från regeringens sida konstatera att några saker inte nämns i brevet från kommissionen som borde platsa där. Dit hör jämställdhetsfrågorna, och dit hör också utvidgningsfrågorna. De viktiga områdena tycker vi ska komma fram tydligare i kommissionens arbete.

När det gäller innehållet i detalj i arbetsprogrammet kommer nämden att få tillfälle att diskutera det när förslagen väl har lagts fram.

Anf. 48 ORDFÖRANDEN:

Om jag har tolkat statssekreteraren rätt är det här snarare en diskussionspunkt än en informationspunkt, och Sverige avser att föra fram jämställdhetsfrågan och utvidgningsfrågan. Om ingen har något att säga i frågan tänkte jag föreslå att nämnden ger stöd till den inriktning som nämndes av Hans Dahlgren här. Ingen begär ordet.

Jag finner att det finns stöd för regeringens inriktning om frågan utvecklas till en diskussionspunkt.

Då återkommer vårt favoritprotokoll nr 36 till fördragen, dagordningspunkt 10.

Anf. 49 Statssekreterare HANS DAHLGREN:

Jag har förstått att den punkten har varit på rådets dagordning tidigare. Den handlar om Storbritanniens utträde och återinträde i delar av samarbetet på det rättsliga och inrikespolitiska området. Jag tror att nämnden fick information senast inför allmänna rådets möte den 21 oktober.

Det som då förklarades var att det var angeläget att en överenskommelse kunde träffas i sådan tid att ett rättsligt vakuum skulle kunna undvikas från den 1 december. Men vid det tillfället fanns det fortfarande en reservation mot överenskommelsen som hade ingåtts som både kommissionen och övriga medlemsstater kunde ställa sig bakom. Den reservationen har nu släppts, och i början av veckan röstade underhuset i Storbritannien bifall till överenskommelsen. Därför finns nu alla förutsättningar att bekräfta överenskommelsen.

Regeringen kan förstås, som har nämnts tidigare, ställa sig bakom överenskommelsen eftersom den säkerställer att Storbritannien även i fortsättningen deltar i alla de mest centrala delarna av det inrikespolitiska och rättsliga samarbetet.

Anf. 50 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i denna fråga.

Vi går vidare till Övriga frågor. Där har vi punkten Resultatet av det tredje mötet i Ordförandeskapets vänner om ett bättre fungerande EU. Finns det något som statssekreteraren vill lägga till där?

Anf. 51 Statssekreterare HANS DAHLGREN:

Nej. Ordförandeskapet kommer att informera om mötet i den gruppen. Jag har inget att tillägga.

Anf. 52 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar Hans Dahlgren med medarbetare så hjärtligt för närvaron.

§ 3 Utrikes frågor

Kabinettssekreterare Annika Söder

**Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor
den 20 oktober 2014**

**Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utrikes frågor den 17 november 2014**

Anf. 53 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar kabinettssekreterare Annika Söder med medarbetare välkomna till EU-nämnden.

Jag börjar med att fråga om det finns några utestående A-punkter. Nej, det finns det inte. Har vi någon återrapport utöver den skriftliga från kabinettssekreterare Söder?

Anf. 54 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Ordförande! Låt mig börja med att hälsa från utrikesministern, som gärna hade velat vara här, men hon deltar i en begravning av en nära anhörig i dag. Hon vill att jag ska framföra det eftersom hon känner stor respekt för EU-nämndens roll och vill medverka så ofta hon kan. Hon ser det som en regel.

Nämnden har fått en rapport från mötet i rådet för utrikesfrågor den 20 oktober. Där behandlades Bosnien och Hercegovina, och vi får en ny diskussion på måndag. Vidare behandlades ebola, Ukraina och fredsprocessen i Mellanöstern. Det är frågor som också finns på dagordningen i dag.

Det var en lunchdiskussion om Libyen, som också återkommer i min föredragning.

Slutligen vill jag nämna något som inte framgår av rapporten, nämligen att under lunchdiskussionen efter det att diskussionen om Libyen hade avslutats fick utrikesministern en fråga från den höga representanten, som då var Ashton, om det svenska erkännandet av Palestina. Utrikesministern redogjorde då för erkännandefrågan och för den tidsplan som gällde för själva erkännandet.

Anf. 55 ORDFÖRANDEN:

Det är en informationspunkt.

Anf. 56 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Jag hade noterat i mina papper en fråga om vad Sverige sade. Det var bra att vi fick fört till protokollet hur det gick till.

Anf. 57 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Jag gjorde också den noteringen och att det inte riktigt gick i linje med förhållningssättet från nämnden.

Anf. 58 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Jag vill understryka att det var ett svar på en fråga som ställdes av den höga representanten och inte en del av dagordningen, inte heller något inlägg av utrikesministern under dagordningspunkten Fredsprocessen i Mellanöstern.

Anf. 59 ORDFÖRANDEN:

Då behandlar vi den frågan i enlighet med de procedurer som finns här.

Vi går vidare till dagordningspunkt 3, Ebola.

Anf. 60 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

En sammanfattning av utkastet till rådsslutsatser har tillställts nämnden. Som vi kommer ihåg behandlades ebolakrisen också förra gången och även vid Europeiska rådet den 24 oktober.

Det konstateras att det finns rapporter om minskad sprittsmidning på sina håll i de tre huvudsakligen drabbade länderna. Rapporterna är något diffusa, och spridningen synes minska till exempel i Liberias huvudstad men ökar kanske på landsbygden i Liberia. Det finns ingen anledning att dra ned på vaksamheten. Några nya fall har också konstaterats i Mali. Det är något som kommer att reflekteras i slutsatserna som en oroande punkt.

Det synes som att insatserna, som är ganska massiva, har gett resultat på sina håll, men vaksamheten och trycket i hjälpinsatserna måste upprätthållas.

FN:s samordnande roll i insatserna är av största vikt. Sverige har sekonderat en person till FN-insatsen, som håller samman de olika delarna med FN och med vissa av civilsamhällets organisationer.

Det kan vara värt att notera att det förefaller som om Liberia kommer att häva sitt undantagstillstånd, kanske redan i dag. Det kommer också snart att komma ett beslut i Liberia om uppskjutna senatsval. De ska nu hållas. Här finns naturligtvis anledning att å ena sidan noga överväga riskerna för ökad smittspridning i samband med valkampanj och val. Å andra sidan är det faktiskt för Liberias regering att hantera de frågorna.

Det blir en diskussion i rådet om två viktiga frågor, nämligen uppbyggnaden och återuppbyggnaden av generella hälsosystem i dessa länder samt hur vi ska se på de bredare ekonomiska, säkerhetspolitiska och utrikespolitiska konsekvenserna av smittspridningen. Vi har föreslagit ett tillägg om det i rådsslutsatserna, och vi har fått gehör för det.

Slutligen vill jag nämna att kommissionär Stylianides är EU:s ebolasamordnare. Han besöker länderna i november. Vi kommer att välkomna att EU gemensamt har avsatt 900 miljoner euro, upp till 1 miljard, för att bekämpa ebola. Det blir också en diskussion om en resurspool för frivilliga hälsoarbetare. Frågan kom upp redan i oktober, och den diskussionen fortsätter.

Det finns några ändringar i rådsslutsatserna jämfört med den distribuerade sammanfattningen som jag vill fästa nämndens uppmärksamhet på.

Som jag sade kommer slutsatserna att uttrycka oro för de nya fallen i Mali. De kommer att understryka betydelsen av att inte stigmatisera

hälsoarbetare som återvänder och att de får stöd för sitt återvändande i ordnade former.

Rådet kommer att välkomna den stärkta EU-beredskapen genom förbättrad intern samordning, stöd till utveckling av nya vacciner, stärkt samordning och stärkt informationsutbyte om regional beredskap.

2014/15:13
14 november

Anf. 61 MARIE GRANLUND (S):

Jag vill göra ett medskick, som vi också hade uppe inför Europeiska rådet. Det är att man ska dra nytta av de erfarenheter vi fick efter att hiv bröt ut i Sverige, att man verkligen ska värna människor och att det ska baseras på kunskap och vetenskap. Det är inte nog med att många människor nu blir sjuka, utan de utsätts också för fördomar och annat. Man ska verkligen ta med sig de erfarenheter vi har av hur vi hanterade hiv.

Anf. 62 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Tack för föredragningen! Jag tror att jag redan tidigare tog upp frågan om ebolautbrottet som skedde den 24 augusti i DR Kongo. Där lyckades man begränsa det till 40 personer på grund av sin erfarenhet. Frågan är vilka lärdomar man drar.

Kabinettssekreteraren säger att vi ska bygga upp sjukvårdssystemen där, och det är säkert oerhört viktigt. Man har en enormt dålig sjukvård i DR Kongo, men uppenbarligen har man kompetens när någonting sådant här händer. Man har tidigare varit med om det, man har dragit lärdomar och kan snabbt begränsa utbrottet.

Frågan är vilka lärdomar Liberia drar och på vilket sätt man kommer att kunna förebygga ett nytt utbrott.

Anf. 63 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Vi håller med regeringen i de allra flesta avseenden vad gäller ebolakrisen och framför allt att man stöttar de här länderna med medel. Där är Sverige ett av de mer generösa länderna – vi är ett gott föredöme där, tycker jag. Det är viktigt att man pratar med övriga EU-länder och försöker få dem att bistå lite mer. Det har vi framfört tidigare, och jag är helt övertygad om att regeringen håller med om den synpunkten.

En annan synpunkt vi har, som regeringen kanske inte håller med om, är att vi fortfarande tycker att man ska kunna neka att utfärda Schengenvisum för de senaste 50 dagarna för personer från de krisdrabbade länderna för att förhindra smittspridning till Europa. Det är ett faktum att de allra flesta kommer från dessa länder med flygplan, eftersom det är ganska långa sträckor att färdas över land och sedan ta sig med båt till Europa.

Jag tror att man ska hålla en beredskap för utvecklingen och för att kunna skjuta till mer resurser om det skulle behövas. Där tror jag att Europa har en avgörande roll att spela, speciellt med vår närhet till den afrikanska kontinenten.

Det som Socialdemokraterna nämner är väldigt viktigt, att vi inte ska drabbas av hybris. Vi ska diskutera dessa frågor varsamt, och vi ska inte sprida masshysteri.

Anf. 64 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Tack för kloka synpunkter! Vad gäller fördomar och stigmatisering, som flera av er tar upp, är det en väldigt viktig fråga. Utrikesministern tog upp den i samband med rådsslutsatserna förra gången, byggd på de erfarenheter som vi har till exempel av hiv/aids.

Det hänger samman med den fråga som Johnny Skalin tar upp om Schengenvisa och så vidare. Jag tror att det gäller att vara faktabaserad när vi agerar i de här frågorna. Vi talar om några tiotusentals människor som är smittade i länder som består av miljontals människor på en kontinent som består av upp till en miljard människor. Här är det viktigt att inte överdriva oron. Vi ska inte skapa masshysteri.

Det finns en beredskap för att agera om det skulle se ut som att smittspridningen ökar, och jag tror att vi kan känna oss trygga med den. Det finns mer och mer avancerad utresekontroll i de drabbade länderna.

Jag tror snarare att problemet är att aktörer blir mer rädda än vad de behöver vara. Som jag nämnde för utrikesutskottet i går är det längre från Johannesburg i Sydafrika till Liberia än det är från Stockholm till Liberia. Samtidigt händer det nu att affärsdelegationer från vårt eget land ställer in resor till Sydafrika med ebola som skäl. Vi tror inte alls att det är nödvändigt.

Vaksamheten finns här, vaksamheten finns i andra EU-länder och vaksamheten finns i grannländerna till de länder som har många smittade personer. Den vaksamheten skulle jag vilja säga räcker.

Slutligen vad gäller lärdomarna i DR Kongo bygger de insatser som genomförs i Sierra Leone, Liberia och Guinea självklart på de kunskaper som finns från Kongo. Men för att ta exemplet Liberia har byar där blivit drabbade av smittan, byar som aldrig ens har hört ordet ebola tidigare. Det har funnits en mycket lägre kunskap i de länderna än på sina håll i till exempel Kongo.

Jag tror att det samarbete som nu finns mellan afrikanska aktörer, Afrikanska unionen, EU, andra stora givare som USA, WHO och andra FN-aktörer gör att ett grundläggande beteende för att förhindra smittspridning blir mer och mer vanligt.

Anf. 65 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! Tack, kabinettssekreterare Annika Söder, för både förredragningen och svaren på frågorna!

Från Sverigedemokraternas sida har vi en följdfråga, eftersom regeringen och Annika Söder avvisar det förslag som Sverigedemokraterna kommer med om att man ska överväga att kunna neka Schengenvisa till personer från de drabbade länderna. Man talar om att det är en oproportionerlig åtgärd, som jag tolkar kabinettssekreterarens utsaga här i EU-nämnden.

Då är frågan vad det finns för beredskap i annat fall. Vi pratar, som sagt, om en kontinent med en miljard människor och ett antal länder förvisso, men ett ganska begränsat antal länder sett till hela kontinenten. Samtidigt pekar larmrapporter på att utvecklingen kan bli ödesdigert och alarmerande, där vi ser betydligt större utbrott av ebola än vad vi ser i dag.

Det är viktigt att komma ihåg i det sammanhanget, även om just den här punkten handlar bara om ebola, att det finns andra, liknande sjukdomar som nu sprids och som även uppenbarar sig till exempel i Sverige.

Annika Söder nämnde specifikt att det finns en beredskap för om utvecklingen förvärras. Då vore det intressant att höra från Annika Söder hur den beredskapen yttrar sig. Vad finns det för beredskap om ebolautvecklingen förvärras ytterligare?

Anf. 66 ORDFÖRANDEN:

Jag vill påminna om att vad vi ska försöka fokusera på här är om vi vill ändra någonting i slutsatserna eller inte. De allmänna diskussionerna kan ske i sakutskotten.

Anf. 67 AMINEH KAKABAVEH (V):

Tack så mycket, Annika Söder! Det är självklart att Vänsterpartiet stöder regeringens ståndpunkter.

Jag tänkte koppla min fråga till det som Désirée Pethrus var inne på om lärdomar och erfarenheter från andra delar av världen, där man själv begraver sina nära och kära när de har dött. När det gäller att hjälpa och stödja dem måste staterna ta ansvar, till exempel i byarna där folk dör och man inte upptäcker smittan. Det är släktingarna som begraver de döda, och på det sättet har smittan spridit sig en hel del.

Det ska inte handla om att vi bara skyddar oss här i Sverige. Det handlar också om de allra fattigaste människorna. Staterna bryr sig inte så mycket, till exempel när det gäller sjukvårdssystemet, där tusentals sjuksköterskor inte ens har lön utan jobbar helt gratis. Sådana frågor borde också vara viktiga för Sverigedemokraterna, i stället för gränsbevakning i Europa och Sverige.

Därför är ett sätt att fråga sig: Vad kan man lära sig av de här sakerna? Jo, det är självklart att kunna hjälpa stater när tradition, religion och annat hindrar utvecklingen. Där är det viktigt att vi hjälper till.

Anf. 68 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Det finns en god beredskap som hanteras av hälso- och socialministerier i EU vad gäller dessa frågor som handlar om eventuell smittspridning på den europeiska kontinenten.

Anf. 69 ORDFÖRANDEN:

Jag finner sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i denna fråga.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Ukraina.

Anf. 70 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Jag vet att tiden är knapp, så jag ska försöka fatta mig så kort som möjligt i denna oerhört viktiga fråga.

Säkerhetsläget i östra Ukraina är allvarligt försämrat, och vi ser en negativ utveckling dag för dag. Det kommer naturligtvis att reflekteras i slutsatserna. En sammanfattning har levererats till nämnden.

För att undvika att situationen förvärras ytterligare måste vi ha en trovärdig dialog mellan parterna. EU och omvärlden måste visa att det ryska agerandet får konsekvenser. Vi kommer att verka för ytterligare sanktionslistningar. EU:s institutioner behöver också börja förbereda för utvidgade ekonomiska sanktioner så att vi sedan har möjlighet att agera så snabbt som krävs. Sådana beslut kräver som bekant enhällighet i EU.

Det kommer sannolikt att flaggas för dessa förberedelser i slutsatserna, men vi förväntar oss inga sanktionsbeslut på måndag utan snarare en uppmaning till institutionerna att ta hand om det här.

Samtidigt måste EU göra vad man kan för att stödja Ukraina. Parlamentsvalen den 26 oktober var en framgång för de reforminriktade, och det finns därför bättre förutsättningar för reformer, mycket nödvändiga reformer, i dag. Den ukrainska regeringen måste lägga fram en konkret och gemensam reformagenda.

Den ekonomiska situationen i Ukraina är akut, och kommissionen kommer att göra en makrofinansiell genomlysning. Det kan vara så att medlemsländerna måste lämna ytterligare stöd.

De humanitära behoven ökar. Internflyktingarna blir fler och fler, och vintern närmar sig. Som ni vet är Sverige en stor givare, och vi kommer att uppmana andra att försöka öka sina insatser.

För övrigt kommer utrikesministern att besöka Ukraina sista veckan i november.

I Europeiska rådets slutsatser fick Sverige genom Stefan Löfven igenom att den olagliga annekteringen av Krim och Sevastopol måste uppmärksammas, och vi kommer att driva det igen. Vidare måste OSSE:s uppgifter enligt Minsköverenskommelsen kunna utföras.

Det kommer också att bli en strategisk diskussion om Ryssland. Ryssland kommer att förbli en viktig internationell aktör, och vi vill förstås se en fredlig, demokratisk och förutsägbar aktör som respekterar folkrätten och internationella överenskommelser. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Anf. 71 KARIN ENSTRÖM (M):

Herr ordförande! Tack, kabinetssekreteraren, för föredragningen!

Vi hade denna fråga uppe i utrikesutskottet i går, och jag vill försäkra mig om att jag har hört rätt. Det framgick inte alls i ståndpunkten, som var skriven innan vi hade utkastet till rådsslutsatser.

Precis som kabinetssekreteraren säger är läget än mer allvarligt, och det är allvarligt utifrån många aspekter. Men nu är det inte bara så att Ryssland ska sluta hota. Enligt de uppgifter vi har både från OSSE:s observatörer och från olika Natoobservatörer finns det ryska reguljära styrkor inne i östra Ukraina, och det ställer ännu högre krav på att rådet på måndag, och EU, kan tala med en gemensam röst.

Det är oerhört viktigt att Sverige driver på frågan om ytterligare sanktioner. Jag hoppas att jag hörde rätt – jag vill verkligen understryka detta – och att Sverige verkar för att ytterligare utöka både listningarna när det gäller personer och ekonomiska sanktioner. Om kabinetssekreteraren svarar nej på detta måste vi se till att få ett större medskick. Här gäller

det att göra allt som går, och jag välkomnar den strategiska diskussionen om Ryssland.

Den andra frågan handlar om hur stödja Ukraina, både befolkningen och Ukrainas väg mot demokrati, ordning och reda samt ekonomisk tillväxt. Det finns en rådsslutsats om medlemskapsperspektivet där man skulle kunna få in detta. Där skulle jag och Moderaterna vilja ha en skrivning om att Sverige inte bara ska lyssna utan också tydligt driva på vikten av medlemskap för Ukraina, om ukrainarna själva vill ha ett framtida EU-medlemskap, och att de när de har ansökt om medlemskap utarbetar en vägkarta. Självklart ska den vara i enlighet med alla de krav som vi ställer på EU-medlemskap.

Hur ser kabinetssekreteraren på detta?

Anf. 72 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Jag vill börja med att instämma i Karin Enströms anförande och frågeställningar om både sanktionsregimer och frågan om EU-medlemskap.

Jag har en fråga om det som står inom klamrarna i förslaget till rådsslutsatser under punkt 4. Kabinetssekreteraren säger att det inte blir några ytterligare sanktioner. Men det står att man ska presentera förslag om ytterligare steps for adaptation targeting separatists and those supporting them. Jag uppfattar det som att man i princip pratar om ytterligare sanktioner gentemot enskilda personer. Det är egentligen inte sanktioner utan restriktiva åtgärder. Kan kabinetssekreteraren förklara vad som är tänkt?

Anf. 73 MARIA WEIMER (FP):

Vår uppfattning är i linje med övriga talaresh. Det är ingen hemlighet vid det här laget att vi värnar om en stark Rysslandspolitik. Det har vi framfört både i IP-debatter och i diskussioner i utrikesutskottet.

Det som kabinetssekreteraren sade i går och i dag är väldigt tydligt, att man ska verka för en skärpning av sanktionerna. Tyvärr finns det inte med i Sveriges ståndpunkt. Där är det lite mer luddigt beskrivet. Ju tydligare det skrivs där, desto lugnare blir vi i att det verkligen ska drivas på för en skärpning av sanktionerna.

Vi har samma linje också när det gäller EU-närmandet. Ju mer ni skriver om det i ståndpunkterna, desto säkrare bli vi på att det är något som ni ska driva.

Jag har en fråga om Minskprotokollet som du refererade till. Kan man ens säga att det fortfarande gäller, med tanke på det som nu händer i östra Ukraina med de uppenbara brott mot protokollet som har skett och den ökade trupp närvaron? Det skulle vara intressant att höra din analys av det.

Anf. 74 Kabinetssekreterare ANNIKA SÖDER:

Det är viktigt att komma ihåg att det här är rörlig materia och att läget har allvarligt försämrats sedan vi skrev ståndpunkten.

Vi har i de förberedande diskussionerna i de olika formaten i Bryssel redan drivit frågan om listning av ytterligare personer och frågan om att titta på vilka övriga sektorer som kan bli föremål för sanktioner, och det

2014/15:13
14 november

gör vi tillsammans med en mindre grupp länder. Jag vill understryka för nämnden att vi driver de här frågorna tillsammans med dem, men det är inte ens hälften av EU-medlemsländerna som vi talar om.

Utrikesministern kommer på måndag självklart att ta upp de här frågorna liksom EU-medlemskapsperspektivet. Jag vill säga till nämnden att inte heller här finns en stor aptit från övriga medlemsländer. Vi tar upp det. Vi ser att associationsavtalet, som det ser ut nu och i ett framtida perspektiv, är en positiv faktor för Ukraina. Men vi kan inte lova att den synen kommer att få genomslag i rådsslutsatserna såsom de kommer att se ut efter måndagens möte.

Vad gäller Maria Weimers fråga om Minskprotokollet håller vi med om att så många åtgärder har vidtagits från rysk sida som inte överensstämmer med Minskprotokollet – det finns överenskommelser som vi inte riktigt känner till som också kan undergräva Minskprotokollet – att det finns anledning att ifrågasätta värdet av detsamma. Då blir det naturligtvis en strategisk fråga för EU, för höga representanten och för andra aktörer om man ska försöka komma tillbaka till Minskprotokollet eller om man ska förklara att man nu måste gå en annan väg. Den diskussionen blir naturligtvis en del av framtidsdiskussionen som jag nämnde.

Anf. 75 AMINEH KAKABAVEH (V):

Jag skulle vilja göra ett viktigt medskick. Medlemsstaterna samarbetar i många fall om att EU-medborgare inte ska åka till andra delar av världen för att kriga tillsammans med extremister. Vi vet att svenska medborgare och EU-medborgare åker till Ukraina och krigar sida vid sida med fascister och extremister. Borde inte Sverige driva att EU bör enas om att EU-medborgare inte ska åka och kriga tillsammans med extremisterna? Carl Bildt hade en riktlinje som blåste under detta. Sverige är ju ett land som är en röst för fred och säkerhet, och fred skapas inte med provokationer.

Självklart stöder vi regeringens linje att det är oacceptabelt att Ryssland begår de brott som de har gjort, som annekteringen av Krim och så vidare. Å andra sidan måste man ha en linje, för vi vill inte ha ett andra Syrien i Europa. Vi måste helt enkelt göra allt för att förebygga det.

Anf. 76 KARIN ENSTRÖM (M):

När det gäller restriktiva åtgärder och sanktioner uppfattar jag det som att regeringen har en tydlig linje. Däremot vill jag ha en ännu tydligare försäkran om att medlemskapsperspektivet verkligen kommer att tas upp. Det handlar ju inte bara om vad man säger internt i EU, utan det är också en tydlig signal till stöd för Ukraina och en markering mot Ryssland. Uppenbarligen är ett av Rysslands strategiska mål med det man nu gör att se till att det inte blir något av vare sig EU-utvidgning eller något annat, att Ukraina självt ska kunna välja sin väg.

Vi vill ha ett tydligt budskap om att Sverige driver på här. Vi har höga förväntningar. Om det inte tas som ett medskick skulle jag vilja ha det som en avvikande mening när det gäller medlemskapsperspektivet för Ukraina.

Anf. 77 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Vad gäller medlemskapsperspektivet delar regeringen självklart Karin Enströms uppfattning och vill att Ukraina ska bli medlem av Europeiska unionen. Det är vägen dit som just nu är väldigt svår. Jag skulle hoppas att Karin Enström och andra som har tagit upp frågan kunde stödja att regeringen försöker driva den på bästa sätt.

Vad gäller utländska medborgare som deltar i stridigheter pågår ett lagstiftningsarbete i Justitiedepartementet om det som kallas för utländska terroriststridande, men man tittar också på andra typer av stridande. Jag skulle vilja be att få återkomma i den delen när arbetet har kommit lite längre.

Slutligen svarade jag inte riktigt på Désirée Pethrus fråga om vad som egentligen står inom klamrar i förslaget till slutsatser. Om texten blir kvar, vilket vi vill, kommer det att antas ett uttalande om att ta ytterligare steg men inte nödvändigtvis anta en namnlista, om vi nu enas om ytterligare restriktiva åtgärder, och inte heller besluta om ett paket med nya ekonomiska sanktioner utan snarare uppmana institutionen att förbereda detta. Sedan kan besluten fattas genom skriftligt förfarande eller av en annan rådskonstellation.

Det blir en tydlig uppmaning från rådet att nu göra det här. Men jag vill inte ställa i utsikt att vi där kommer att besluta om en lista eller ett nytt sanktionspaket.

Anf. 78 KARIN ENSTRÖM (M):

Herr ordförande! Jag är ledsen att jag drar ut på tiden. Jag känner mig inte tillräckligt lugnad. Jag skulle vilja känna mig helt lugn med det som jag nu säger och anmäler därför avvikande mening under punkten Ukraina med följande motivering: Sverige ska vid mötet tydligt markera sitt stöd för ett framtida EU-medlemskap för Ukraina. När Ukraina har ansökt om medlemskap ska EU utarbeta en vägkarta för landets EU-närmande med syfte att stödja Ukraina i arbetet med att genomföra de reformer som krävs för att uppfylla kriterierna för ett EU-medlemskap.

Anf. 79 ORDFÖRANDEN:

Vi har noterat avvikande mening från Moderaterna.

Anf. 80 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! Tack, kabinettssekreteraren!

Den här diskussionen har utvecklats till att handla väldigt mycket om ett eventuellt medlemskap i unionen för Ukraina. Sverigedemokraterna har tidigare uttryckt starka farhågor om att så ska ske. EU-nämnden har tidigare försökt sopa frågan under mattan, men vi har ständigt lyft fram den och vill även i detta sammanhang lyfta fram den.

Vi vänder oss å det starkaste emot ett ukrainskt medlemskap i Europeiska unionen. Ukraina är ett väldigt korrupt, fattigt, icke-demokratiskt och stort land som skulle belasta EU:s ekonomi betydligt.

Av den anledningen vill vi anmäla avvikande mening. Vi vill inte att regeringen ska driva på för ett ukrainskt medlemskap. Det vore helt förödande.

Anf. 81 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Jag vill inte förlänga debatten och vet att vi har bråttom. Jag tror att vi är överens om var vi vill se Ukraina hamna till sist, för att uttrycka mig lite vårdslöst.

Vi har hela tiden EU-medlemskapsperspektivet framför oss. Vi tror att om vi driver på den här frågan – inte väcker den, för vi kan mycket väl prata om den i rådet på måndag – för att få stöd för tydliga skrivningar, inklusive en vägkarta, kommer vi att få nej. Då har vi ytterligare försvagat vår position när det gäller att på ett konstruktivt sätt komma tillbaka till associeringsavtalet och använda artikel 49 i fördraget om medlemskap, som säger att länder ska kunna kvalificera sig för medlemskap.

Det är mycket olyckligt om vi får en avvikande mening i en fråga där vi står på exakt samma punkt. Det har varit enighet i Sveriges riksdag i 20 år om betydelsen av att på kloka och smarta sätt driva igenom en utvidgningsagenda så att de som kvalificerar sig kan bli medlemmar när de är klara för det.

Anf. 82 KARIN ENSTRÖM (M):

Jag hör vad kabinettssekreteraren säger, och vi har samma mål. Med detta som ett tydligt medskick blir det ingen avvikande mening.

Anf. 83 ORDFÖRANDEN:

Då finner jag att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i denna fråga men med avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna.

Vi går vidare till punkt 5, Fredsprocessen i Mellanöstern.

Anf. 84 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

När det gäller fredsprocessen i Mellanöstern kommer slutsatser att antas. Vi har distribuerat en sammanfattning av slutsatserna till nämndens ledamöter.

Det blir först en diskussion på utrikesministrarnas lunch. Fokus förefaller att bli på fredsprocessen allmänt och på EU:s insatser och roll i Gaza.

Målet är förstås att skapa förutsättningar för återupptagna fredsförhandlingar. Vi kunde höra att secretary Kerry i går träffade parterna utan att det kanske egentligen hände så mycket, men det är i alla fall ett gott tecken att kontakter förekommer från hans sida med både premiärminister Netanyahu och president Abbas.

Förhandlingarna ska naturligtvis syfta till att uppnå en tvåstatslösning som ska vara framförhandlad i enlighet med internationell rätt, inbegripa alla slutstatusfrågor och möjliggöra fredlig samexistens mellan två stater.

Det är mycket välkommet att den höga representanten har valt att genast efter sitt tillträde besöka regionen. Vi kommer att få höra hennes reflexioner och uppfattningar om vägen framåt på lunchdiskussionen.

Vi hoppas på ett mer aktivt EU i fredsprocessen. Vi hoppas på ett ökat EU-engagemang i Gaza, inklusive de civila insatser som redan finns men som kanske kan komma att utökas – EUBAM Rafah och EUPOL COPPS.

Det handlar om att bryta Gazas isolering och få till stånd en hållbar vapenvila mellan Israel och Hamas. Vi ser allvarligt på den senare tidens oroligheter och terrordåd särskilt i Jerusalem, och det är avgörande att den spända situationen inte urartar ytterligare. Där var samtalen i går kväll som secretary Kerry ledde väldigt välkomna.

Anf. 85 AMINEH KAKABAVEH (V):

Tack så mycket, Annika Söder! Det är två saker som jag vill skicka med. Det ena gäller återuppbyggnad av Gaza. Israel har gång på gång söndrat och bombat, men de deltar aldrig i återbyggnaden av det som de själva söndrar. Går det inte att tvinga dem att delta i biståndsarbetet? De ska vara med och bygga upp! Varje gång är det europeiska länder som står för biståndet för att bygga upp det sönderslagna landet. Nu är det dags för Israel att ta ansvar. Det var det ena.

Det andra handlar om kvinnorna. I hela Mellanöstern vet vi att det är svårt att få med kvinnor i fredsförhandlingarna, särskilt i Gaza med Hamas totalt kvinnofientliga synsätt. Det är bra att Sverige driver att kvinnorna ska vara med i varje fredsförhandling. Det är jätteviktigt.

Anf. 86 MARIA WEIMER (FP):

I den här frågan är regeringens ståndpunkt väldigt minimalistisk. Jag förstår att slutsatserna inte hade kommit än, och då valde ni att göra en kortare variant. Det är lite svårt för oss. Vi vet inte så mycket om vad man vill driva, för det står så pass kort i ståndpunkten. Men nu fick vi en muntlig breddning av hur regeringen ser på de här frågorna.

Det var några punkter som vi tog upp i går i utrikesutskottet som vi ser finns med i slutsatserna. Det handlar bland annat om vikten av civil kontroll över Gaza.

En punkt som jag saknar och som jag skulle vilja ge som ett medskick är frågan om avvapning av de väpnade grupperna på Gazaremsan. Det kanske säger sig självt, men det är någonting som skulle vara viktigt, om det finns möjlighet att föra in det. Det är givetvis en förutsättning för långsiktig återuppbyggnad att en sådan avvapning sker.

Jag har en följdfråga till det som diskuterades i utskottet i går. När frågan kom upp i går refererade Annika Söder till de EU-insatser som finns och att de kanske kan få utökat mandat. Jag är nyfiken på hur dessa diskussioner ser ut. Har de redan påbörjats? Hur tänker man sig att de skulle kunna agera just på Gazaremsan?

Så som jag minns det är Rafahinsatsen en gränsövergångsinsats och EUPOL COPPS är någon typ av rättstats- eller polisinsats på Västbanken. De har alltså inte riktigt den typen av mandat i dag, men skulle EU kunna bidra till någonting sådant och skulle EU vara rätt typ av aktör? Skulle vi verkligen ha trovärdighet för detta på Gazaremsan? Det kanske vi skulle.

Det var ett medskick om avvapningen och en fråga om insatserna.

Anf. 87 ORDFÖRANDEN:

Bara för tydlighetens skull: Vem är det som ska avväpna dem?

Anf. 88 MARIA WEIMER (FP):

Det ingår inte i mitt medskick. Det svaret kan jag inte ge. Det handlade om vikten av avvapning av de väpnade grupperna.

Anf. 89 KARIN ENSTRÖM (M):

Herr ordförande! Vikten av att avväpna de väpnade grupperna håller jag verkligen med om och instämmer i.

En annan fråga som blir extra viktig nu när regeringen har erkänt staten Palestina, och det här blir ett medskick, är att i uppbyggnaden av en palestinsk stat är demokrati och mänskliga rättigheter helt centrala utgångspunkter. Här ingår självklart minoriteters mänskliga rättigheter. De ska värnas. Till exempel behöver hbtq-personers situation kraftigt förbättras jämfört med hur det ser ut i dag. Det är ett medskick från Moderaterna.

Anf. 90 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Tack för intressanta kommentarer! Det är tyvärr inte första gången biståndsprojekt på Gaza har förstörts genom stridigheter. Folkrättsligt har Israel som ockupationsmakt ett ansvar att komma till rätta med det här. Tidigare gånger har vi gjort EU-uppvaktningar för att diskutera detta.

Här finns också ett dilemma mellan att å ena sidan göra snabba insatser och att å andra sidan få Israel att agera. Vi tar gärna upp den frågan igen.

Vad gäller kvinnors medverkan i fredsprocesser är vi naturligtvis alla överens om hur viktigt det är, och jag kan försäkra att utrikesministern alltid tar upp de frågorna i olika kontexter, inklusive Mellanöstern.

Låt mig ge en liten procedurkommentar om ståndpunkten. Vi gör de kommenterade dagordningarna långt innan vi ens har fått rådsslutsatser. Vi försöker göra dem så kortfattade som möjligt. De är inte det underlag som vi vill att nämnden ska ta ställning till enbart. Vi har också det här muntliga samrådet och det som normalt framförs här av utrikesministern som är underlaget för samrådet. Jag vill understryka det eftersom det flera gånger har kommit upp vad ståndpunkterna har för status. De är ett bidrag, men de är inte helheten.

Det är oerhört viktigt med civil kontroll, och det gränsar till frågan som Maria Weimer tar upp om EU-insatserna. Det pågår ett inledande förberedelsearbete för att kunna utöka Rafahinsatsen till fler platser. Det pågår även ett arbete för att se om polisinsatsen ska kunna utvidgas från Västbanken också till Gaza. Men eftersom det är civila insatser förutsätter detta att det har tagits några steg i utvecklingen framåt när det gäller de övergripande frågorna om vapenvila och så vidare.

Jag delar alltså helt Maria Weimers uppfattning att det är väldigt viktigt och också att det är ganska svårt för EU att komma först på plats med den typen av insatser. Först måste en del andra saker hända som EU med en aktivare roll kan driva på.

Avväpning är etablerat EU-språk, och om det inte återfinns i slutsatserna tar vi gärna upp det igen, för det är naturligtvis någonting som också vi tycker är väldigt viktigt.

Vad gäller hbtq-personer är det tyvärr lagstiftningsmässigt ganska illa både på Gaza och Västbanken. Med den starka ställning som Sverige har i förhållande till den palestinska myndigheten och tjänstemannaregeringen kommer vi självklart att ta upp dessa frågor med den palestinska myndigheten och president Abbas.

Anf. 91 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Vi har fått papperet på engelska på bordet. Att vara med i övervakningen av gränsövergångarna är en jätteviktig fråga, men då kommer vi också in på frågan vad som får föras över gränserna. Mycket ska ju återuppbyggas. Kommer i och med det en ökad andel material att få gå ut och in? Vad är kabinetssekretarens bedömning av vad som får komma in över gränsen?

Det andra som jag skulle vilja ta upp och som jag tycker att Sverige kan lyfta fram är barnens situation i Gaza och om Sverige kan sätta in någon typ av prioritering för det psykologiska kanske, att ta hand om och hjälpa barn.

Anf. 92 KARIN ENSTRÖM (M):

Tack för svaren! Jag vill betona vikten av att inte bara ta upp det direkt med den palestinska myndigheten utan att det också kommer med i en EU-kontext så att det inte bara är vi som talar om de här frågorna. Det är ju inte ofta hbtq-frågor som del av de mänskliga rättigheterna nämns eller sägs rakt ut, det ordet, när EU träffas i ministerrådsformat till exempel. Det är därför en poäng att det nämns i själva EU-diskussionerna.

Anf. 93 ORDFÖRANDEN:

Jag tror att den uppfattningen stöds av både Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet, så det är väldigt tydligt att det råder stor enighet i den frågan.

Anf. 94 Kabinetssekreterare ANNIKA SÖDER:

Självklart tar vi gärna upp hbtq-frågor, andra frågor om mänskliga rättigheter och barnfrågorna. Den svenska regeringen har antagit en ny strategi för utvecklingssamarbetet med Palestina, och även där kommer vi naturligtvis att lägga fokus på dessa frågor.

Jag kan inte ställa i utsikt att vi kommer att lyckas med hbtq-frågorna i rådet på kort sikt. Jag kan inte heller ställa i utsikt att vi kommer att lyckas direkt med den palestinska myndigheten, men det är självklart en fråga som ligger oss oerhört varmt om hjärtat.

Ordförande! Jag missade Désirée Pethrus första fråga.

Anf. 95 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Ordförande! I dag är det mycket diskussion om vad som får föras över gränsen, och eftersom vi ska vara med och bevaka gränserna ytterligare är min fråga vad som kommer att få föras över åt det ena eller det andra hållet.

Anf. 96 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Det finns en överenskommelse om att överföring av materiel för återuppbyggnaden ska kunna ske. Det går tyvärr väldigt trögt. Jag kan därför inte ge någon särskilt positiv bild just nu, men det är en mycket viktig fråga som vi förstås ska följa såväl bilateralt som i EU-kontexten.

Anf. 97 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i denna fråga. Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Libyen.

Anf. 98 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Det blir en diskussion om Libyen. För den dagordningspunkten är 15 minuter avsatta. Det blir inga slutsatser men sannolikt en information från den höga representanten om det förvärrade läget. Striderna fortsätter och ökar. Den politiska polariseringen ökar, och det är naturligtvis oerhört viktigt att understryka vikten av eld upphör som förhoppningsvis kan åstadkommas genom de insatser som FN:s generalsekreterares särskilda sändebud Bernardino León gör.

Det är centralt att EU fortsätter att samarbeta nära med honom för att komma framåt i frågan. Läget är dock mycket dystert, och det är säkert därför som den höga representanten har valt att ta upp frågan igen, även om det inte är aktuellt med några slutsatser.

Anf. 99 ORDFÖRANDEN:

Ingen begär ordet. Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens inriktning i denna fråga.

Vi går till dagordningspunkt 7, Bosnien och Hercegovina.

Anf. 100 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Ordförande! Även detta blir en diskussionspunkt och inga rådsslutsatser. Jag ska kort försöka redovisa innehållet i de förväntade diskussionerna.

Det handlar om en ny ansats för Bosnien och Hercegovina efter fem år av stillastående i utvidgningsprocessen. Som ni kommer ihåg har EU ställt krav på efterlevnad och genomförande av en dom i Europadomstolen som säger att konstitutionen också måste medge andra än de tre huvudsakliga folkgrupperna att få kandidera till olika poster i samhället. Det gäller till exempel romer och judar.

Detta har gått helt i stå. Den ansats som kommer att diskuteras är att man ska förmoda ledarna i Bosnien att skriva på att man kommer att genomföra dessa förändringar. Då blir det ett villkor, inte för att genomföra associeringsavtalet men väl för att sätta igång medlemskapsförhandlingar.

Det politiska läget i västra Balkan är som ni vet alltmer spänt. Republika Srpska kan komma att skapa problem. Med ökat ryskt inflytande i Serbien är det än mer angeläget att utvidgningsprocesserna inte avstannar och därmed den morot som ett EU-medlemskap innebär för utvecklingen i ett land.

Som ni vet har det varit väldigt oroligt i Bosnien och Hercegovina, och till den nya ansatsen kommer också nya ekonomiska delar som skulle underlätta förhandlingarna.

Eftersom tiden är väldigt kort stannar jag där. Jag hoppas att det var någorlunda begripligt. Villkoret om konstitutionsändringarna finns kvar, men man börjar med att låta ledarna skriva på för att sedan komma vidare i associerings- och stabiliseringsavtalsprocessen.

Anf. 101 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Regeringen konstaterar själv att det är ett väldigt oroligt land med oroliga förutsättningar. Som ett kriterium för att ett land ska kunna beviljas kandidatstatus brukar vi ha att det inte har inre eller yttre konflikter, och det här är ett konfliktfyllt land med svåra problem. Det är till och med regeringen själv öppen med när man beskriver förhållandena som råder i landet.

Jag har väldigt svårt att förstå regeringens inställning att man måste få med alla länder i hela Europa, och även länder utanför Europa, i EU-medlemskapet. Man har inställningen att om länderna inte kan lösa problemen innan de blir medlemmar kommer de att lösa dem efter att de blivit det. Vi har sett många konkreta fall där det inte har blivit så, och så kommer det även att bli i det här fallet, när man nu ska uppmana ledarna att fatta beslut som de inte själva är förmögna att fatta.

Om de skriver under avtalet och i någon mån tillmötesgår EU kommer det att leda till att ytterligare ett land belastar Europeiska unionen ekonomiskt och på många andra sätt. Jag utgår från att de inte kommer att tillmötesgå EU fullt ut; vi har sett många fall där så inte har skett men där länder ändå har beviljats kandidatstatus och blivit medlemsstater. Vi kommer att få lösa deras problem, men till vilken nytta och till vilken fördel?

Här kan man dra paralleller till Ukraina, som är ett kanske ännu värre exempel eftersom det är ett mycket större land. Vad har Ukraina för bnp i relation till Sverige? Jag känner till det, men känner regeringen till det? Vilka konsekvenser får det att man får in alla de här länderna i Europeiska unionen, och var går gränsen för antalet länder som ska in?

Jag ifrågasätter processen. Jag är medveten om att vi är det enda politiska parti i Sveriges riksdag som gör det, men vi är inte det enda parti – eller det enda land, för övrigt – i Europa som kritiserar förfarandet att hela tiden skjuta till en massa länder i Europeiska unionen som inte har där att göra.

Med det anmäler jag avvikande mening.

Anf. 102 KARIN ENSTRÖM (M):

Herr ordförande! Jag vill ta upp en helt annan aspekt på detta, och det gäller risken att Europadomstolen ska undergrävas. Man bör hålla fast vid de krav som självklart måste ställas på konstitutionen. Det är viktigt att utslaget inte undergrävs, helt enkelt. Landet behöver en bättre konstitution. Det får inte bli några konstigheter i detta.

2014/15:13
14 november

Anf. 103 ORDFÖRANDEN:

Jag tolkar det som att regeringen delar den åsikten.

Anf. 104 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Utvidgningsprocessen till att nästan fördubbla EU:s medlemskrets sedan Sverige blev medlem har varit otroligt framgångsrik. Den har bidragit till att skapa fred och samförstånd i de allra flesta avseenden, och jag tror att den enighet som finns i Sveriges riksdag – undantaget den avvikande mening som Sverigedemokraterna har anmält – har stor betydelse. Vi har bidragit till många människors välbefinnande genom att driva den här linjen hårt under många år. Vi har haft väldigt tydliga kriterier. Länderna ska inte komma med av politiska skäl utan för att de uppfyller våra kriterier.

Vad gäller frågan om att inte undergräva Europadomstolen är det självklart. Det är oerhört viktigt. Men det går också att konstatera att vi efter fem år med det kravet riskerar att förlora Bosnien-Hercegovina, och det i ett väldigt tidigt skede i processen dessutom. Det har inte skett när de har ansökt om medlemskap, för de har ju inte ens kommit dit. Att då försöka vända på detta, hålla fast vid kravet och se till att konstitutionsförändringarna så småningom kommer samt få i gång de andra delarna av förmedlingsprocessen tror vi är en rimlig inriktning.

Jag vill lägga till att regeringen i likhet med många andra partier i vår riksdag tycker att det är viktigt att vi så småningom avvecklar den roll som kontoret för den höga representanten har, som i sin övervakande roll kanske inte har bidragit till ett mer självständigt och proaktivt EU-tänkande från de bosniska ledarnas sida utan kanske snarare tvärtom. Det kommer inte upp den här gången, men jag vill ändå markera det eftersom jag vet att flera av ledamöterna tycker att det är en viktig fråga.

Anf. 105 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens inriktning i denna fråga. Avvikande mening är anmäld från Sverigedemokraterna. Vill kabinettssekreteraren ta upp några övriga frågor under dagordningspunkt 8?

Anf. 106 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Jag skulle vilja ta upp en övrig fråga som gäller process. Vi ser en tendens att slutsatserna kommer väldigt sent under den nya höga representanten, och vi kommer att påtala att det skapar problem. Det gäller naturligtvis den normala beredningsprocessen i alla regeringar som är medlemmar av rådet och som "äger" den höga representanten, och i våra egna samrådsprocedurer skapar det en olycklig situation. Jag vill att nämnden ska vara medveten om att vi delar den oron.

Anf. 107 ORDFÖRANDEN:

Jag som ordförande stöder det till hundra procent.

Anf. 108 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Det gör vi med. Jag noterade att det kom väldigt sent den här gången, och det är olyckligt, särskilt med tanke på den process vi har i det svenska parlamentet.

En annan fråga som jag noterade inte finns med vid detta rådsmöte är något som har funnits med varenda gång tidigare, nämligen södra grannskapet, framför allt Isis och hela diskussionen om Irak och Syrien. Givet det akuta humanitära behov som finns i regionen, med fyra miljoner flyktingar bara i norra Irak, skulle jag vilja säga att det är anmärkningsvärt att det inte finns med på agendan.

Jag vill bara skicka med det. Det finns inte med, och det finns inga rådsslutsatser om det. Om det finns tillfälle kan det kanske vara lämpligt att fånga upp det, så att man inte tappar det akuta humanitära behovet utan att hjälpinsatserna verkligen når fram i detta läge. Vintern står alldeles för dörren.

Den fråga som Amineh Kakabaveh tog upp i samband med ett annat ärende – det handlade om de stridande parterna, inflödet av stridande i regionen och finansieringen – har också varit på agendan tidigare.

Jag vill skicka med detta, och jag hoppas att det finns tillfälle att ta upp det. Vi ser fram emot att det bevakas vid kommande rådsmöten.

Anf. 109 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Frågan om Irak, Syrien, Isil, utländska stridande och den humanitära situationen kommer upp vid nästa rådsmöte. Vi följer naturligtvis den dagligen i vårt arbete på andra sidan vattnet, på UD.

Anf. 110 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Jag har en kort fråga. Vi hade under A-punkterna visaliberalisering för georgier. Hur ser det ut för Ukraina? Var ligger det i processen?

Anf. 111 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Jag blir svaret skyldig. Vi ber att få återkomma.

Anf. 112 ORDFÖRANDEN:

Då är vi klara med denna dagordningspunkt. Om jag förstått saken rätt kommer kabinettssekreteraren att sitta kvar under nästa punkt på föredragningslistan, den som handlar om den gemensamma säkerhets- och utrikespolitiken, som föredras av försvarsministern.

2014/15:13
14 november

§ 4 Utrikes frågor – försvar

Försvarsminister Peter Hultqvist

Kabinettssekreterare Annika Söder

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor (försvar) den 15 april 2014

Återrapport från informellt ministermöte den 9–10 september 2014
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor (försvar) den 18 november 2014

Anf. 113 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar försvarsminister Peter Hultqvist med statssekreterare och övriga medarbetare välkomna. Eftersom vi har kabinettssekreterare Söder här för behandling av dagordningspunkt 3 föreslår jag att vi går direkt till den. Det gäller uppföljning från Europeiska rådets möte i december om den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken.

Anf. 114 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr ordförande! Eftersom rådsslutsatserna fortfarande förhandlas kommer de inte att redogöras för i detalj. Sammanfattningsvis kan vi konstatera att slutsatserna till övervägande del handlar om implementering av slutsatserna från FAC i november 2013 och från Europeiska rådet i december 2013. Diskussionerna mellan medlemsstaterna rör framför allt vilka delar som bör lyftas fram och huruvida ambitionen bör ökas inom några områden.

Anf. 115 Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER:

Inom den utrikes- och säkerhetspolitiska delen har Sverige drivit frågan om och lyckats få med en referens till en europeisk global strategi. I anslutning till vad vi talade om tidigare kan jag också nämna att vi har fått in en referens om kvinnor i fredsprocesser, det vill säga till säkerhetsrådsresolution 1325.

I övrigt är det inte mycket nytt på den utrikes- och säkerhetspolitiska sidan, utan det är snarare ett uppföljningselement.

Anf. 116 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Till skillnad från regeringen är vi inte ivriga att lägga pussel med den svenska försvarsförmågan och genomföra en gemensam försvarspolitik inom Europeiska unionen. Vi välkomnar inte arbetet med att följa upp det här, och vi anmäler därför avvikande mening.

Anf. 117 MARIA WEIMER (FP):

Jag kan passa på att uttrycka motsatsen till den åsikt som nyss uttrycktes, nämligen att det är väldigt viktigt att arbetet med GSFP fortsätter. Det är ett av EU:s viktigaste utrikespolitiska instrument. Solana brukade säga att det var EU:s fotavtryck i världen när vi gjorde insatser

Anf. 118 ORDFÖRANDEN:

Eftersom detta är både en diskussionspunkt och en beslutspunkt kommer vi nu att besluta att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i de delar som gäller ståndpunkter. I de delar som gäller diskussion finner jag att det finns stöd för regeringens inriktning.

Därmed tackar vi kabinetssekreterare Söder så mycket för närvaron och återgår till början av agendan. Jag undrar inledningsvis om det finns några utestående A-punkter. Det finns det inte. Finns det någonting att rapportera utöver det skriftliga från rådets möte den 15 april eller det informella försvarsministermötet den 9–10 september? Nej. Har vi några kommentarer till återsrapporterna? Jag finner att så inte är fallet.

Då kan vi gå till dagordningspunkt 1, Militära GSFP-insatser.

Anf. 119 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr ordförande! Jag vill nämna att jag på grund av händelser i Rege- ringskansliet blir tvungen att lämna lokalen kl. 11.15. Då kommer Jan Salestrand, som är statssekreterare, att ta över.

Vid FAC-mötet den 18 november kommer fokus att ligga på tre frå- gor – militära GSFP-insatser, säkerhetssituationen i EU:s bredare grann- skap samt uppföljning av Europeiska rådet 2013 om EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik inför att frågan åter diskuteras på Europe- iska rådet i juni 2015.

Den första dagordningspunkten berör alltså militära GSFP-insatser, och vid denna dagordningspunkt kommer Natos generalsekreterare att närvara. För närvarande genomförs fem GSFP-insatser, nämligen EU Navfor Atalanta, EUTM Somalia, EUTM Mali, Eufor RCA och Eufor Althea.

EU Navfor Atalanta utgör en viktig del av EU:s och Sveriges breda engagemang för Somalias utveckling. Sedan 2008 skyddar operation Atalanta FN:s livsmedelsprogramms fartyg och bidrar till att hålla handels- vägarna öppna. Insatserna grundar sig på beslut i FN:s säkerhetsråd. Det har gjorts stora framsteg avseende förmågan att bekämpa sjöröveri i Adenviken, vilket har inneburit en reduktion av antalet personer i gisslan samt av antalet kapade fartyg.

Mot bakgrund av detta har regeringen överlämnat en proposition till riksdagen om svenskt deltagande i EU:s insats Atalanta utanför Afrikas horn. Det svenska bidraget föreslås bestå av en styrkechef med ett styr- kehögkvarter, ett helikopterbidrag om två helikoptrar samt två stridsbå- tar. Det svenska bidraget kommer att placeras ombord på ett nederländskt fartyg under insatstiden, som är mellan februari och maj 2015.

EUTM Somalia, alltså European Union Training Mission Somalia, stöder med utbildning och rådgivning till den somaliska armén. Sverige har deltagit i EUTM Somalia från start, och bidraget består för närva- rande av stabsofficerare och utbildare. Bidraget är en del av det breda svenska engagemanget på Afrikas horn. EUTM Somalia inleddes i april 2010, och nuvarande mandat sträcker sig fram till den 31 mars 2015. En

förlängning av insatsen till slutet av 2016 är planerad, och insatsen genomförs sedan årsskiftet 2013/14 i Somalia efter flytt från Uganda.

EUTM Mali, alltså European Union Training Mission Mali, är en icke exekutiv kapacitetsbyggande insats till stöd för maliska armén. Sverige har deltagit i insatsen sedan 2013 tillsammans med Finland och de baltiska länderna, där vi tillsammans står för ett utbildningsteam. Tillsammans med det kommande bidraget till Minusma samt stödet till den civila insatsen i landet, Eucap Sahel Mali, bidrar Sverige till att skapa förutsättningar för en återgång till en konstitutionell och demokratisk ordning i Mali.

Utbildningsinsatsen till stöd för Malis armé är en del av Sveriges breda engagemang i landet och Sahelregionen. Sverige kommer att under 2015 delta med utbildare och stabsofficerare baserat på det nordisk-baltiska utbildningsteamet.

EU:s insats i Centralafrikanska republiken, Eufor RCA, fortsätter. Den initiala tidsplanen var att EU:s styrkebidrag skulle avslutas 2014, men förseningar av FN:s insats Minusca har lett till att operationen behöver fortsätta ett par månader in på 2015. Sedan operationen inleddes har vi bidragit med strategiskt transportflyg som omfattat transporter av såväl personal som materiel till operationen.

Eufor Althea har pågått i Bosnien och Hercegovina sedan december 2004. Sverige anser att det exekutiva militära mandatet bör avslutas och att det fortsatta engagemanget ska syfta till att stödja uppbyggandet av Bosnien och Hercegovinas egna säkerhetsstrukturer.

När det gäller NBG EUBG vill jag nämna att Sverige under första halvåret 2015 leder den nordiska stridsgruppen som kommer att stå i beredskap inom ramen för EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik. Förutom Sverige deltar Estland, Finland, Lettland, Irland, Litauen samt Norge i stridsgruppen. Det svenska bidraget till stridsgruppen består av 1 900 officerare och soldater. Nyligen genomförde Sverige en del av förberedelserna, en seminarieliknande övning där ländernas försvarsministrar deltog och fick diskutera EU:s kris-hanteringsprocedur och förutsättningarna för ett eventuellt insättande av den nordiska stridsgruppen.

Anf. 120 ORDFÖRANDEN:

Innan någon kommenterar det som sagts vill jag nämna att vi har sjukdom, begravning och en akut och viktig situation, och jag anser det vara legitima orsaker att behöva gå. Vi behöver inte ha en diskussion om det just nu. Har vi några synpunkter på dagordningspunkt 1?

Anf. 121 MARIA WEIMER (FP):

Jag har en kort kommentar. GSFP-insatserna är ett viktigt arbete, och en viktig princip är att Sverige alltid bidrar till alla insatser, även om det är i liten utsträckning. Det är en princip som Sverige hittills hållit i jag tror alla EU:s både civila och militära insatser. Det ger oss en otrolig tyngd i förhandlingarna om insatsmandaten eftersom vi alltid har bidragit på något sätt, i stor eller liten omfattning.

Jag har även en kommentar om NBG. Vi tillhör dem som hoppas att NBG kommer att kunna sättas in. Jag inser att det inte är någonting som man kan garantera, men det finns behov på många håll i världen. Är det någon battlegroup som är redo för det skulle det väl vara den svenska.

2014/15:13
14 november

Anf. 122 ORDFÖRANDEN:

Mitt medskick gäller situationen utanför Somalia och hur viktigt det är att man har det dubbla mandatet att även övervaka det illegala fiske som sker från andra länder som inte har rätt att vara i Somalias vatten. Det dubbla mandatet hjälper den lokala befolkningen.

Anf. 123 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! Tack, statsrådet, för föredragningen! Från Sverigedemokraternas sida tänker vi inte ge en blank check till regeringen att stödja de försvarspolitiska insatserna, utan vi menar att om man ska skicka svensk trupp utomlands ska det avgöras av riksdagen i dess helhet.

Vi finner det märkligt att man ska ta upp de här frågorna. Det är kanske inte något som ministerrådet egentligen bör behandla. Det är inte så praxis har varit tidigare, att man sökt förhandsbesked från EU-nämnden om försvarsinsatserna. Det är inte enligt praxis, och därför vill vi anmäla avvikande mening i det fallet.

Det här är saker som i huvudsak inte ska behandlas av ministerrådet, menar vi. Om man ska söka mandat ska det sökas av Sveriges riksdag i dess helhet.

Anf. 124 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Jag noterar kommentarerna och synpunkterna som lämnats. Låt mig sedan nämna att vi har följt de principer och beslut som gäller vad beträffar internationella insatser.

Anf. 125 PETER JEPPSSON (S):

Det är inget konstigt att det förs diskussioner, och försvarsutskottet och utrikesutskottet ska ta upp frågorna gemensamt. De kommer alltså att behandlas av riksdagen i laga ordning.

Anf. 126 ORDFÖRANDEN:

Vi kommer att följa gängse procedurer, det är helt klart.

Jag finner att det finns stöd för regeringens inriktning i denna fråga. Sverigedemokraterna anmälde avvikande mening.

Vi går vidare till dagordningspunkt 2, Säkerhetsläget inom EU:s vidare grannskap.

Anf. 127 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr ordförande! Den andra dagordningspunkten berör säkerhetssituationen i EU:s vidare grannskap. Vid denna dagordningspunkt kommer Natos generalsekreterare att närvara. Vid rådsmötet förväntas en diskussion om utvecklingen i EU:s vidare grannskap. Utvecklingen är oroväckande med kriser och konflikter intill

EU:s gräns i såväl öst som syd. De parallella kriserna i Ukraina, Syrien och Irak utvecklas i negativ riktning.

Det första gäller Ukraina. En hållbar vapenvila måste bygga på ett tillbakadragande av alla ryska trupper från Ukraina, inklusive Krim, och på att det ryska stödet till separatisterna upphör. Det råder inget tvivel om att rysk militär personal har varit aktiv till stöd för separatisterna i östra Ukraina. Den ryska militära förmågan har ökat och kommer att öka ytterligare. Det ryska agerandet indikerar att deras tröskel för användandet av militärt våld sänkts. Det är en oroande utveckling även för vårt närområde och försvagar ytterligare den europeiska säkerhetsordningen.

Minskavtalet om vapenvila speglar ukrainska eftergifter under tryck snarare än rysk vilja att kompromissa. Avtalet måste leda till att Ukraina återfår nationell kontroll över alla delar av regionerna Donetsk och Luhansk. Avtalet får inte bli en modell för separatistiska utbrytarrepubliker. En ny frusen konflikt måste undvikas. Ukrainsk kontroll av hela gränsen mot Ryssland är en förutsättning för en långsiktig lösning av konflikten.

För svensk del påverkar krisen vår försvars- och säkerhetspolitik. Försvarsbudgeten förstärks för att öka insatsorganisationens tillgänglighet, framför allt på marin- och flygsidan. Sverige har också välkomnat de återförsäkringsåtgärder som USA och Nato har vidtagit till stöd för europeisk säkerhet. Vi fäster stor vikt vid närvaron i Östersjöregionen och överväger fortlöpande olika sätt att öka vår militära närvaro på egen hand och tillsammans med andra.

Det andra gäller Isil, kopplat till utvecklingen i Syrien och Irak. Under punkten om säkerhetssituationen i det vidare grannskapet kommer situationen i Irak och Syrien, kopplat till Isils framväxt, att diskuteras. Regeringen ser med oro på det allvarliga läget i Syrien och Irak. Framväxten av Isil har sin grund i konflikten i Syrien och det svåra politiska läget i Irak. Det är av yttersta vikt att de militära insatserna mot Isil åtföljs av intensifierade ansträngningar för en politisk lösning i Syrien och stöd till den nya regeringen i Bagdad.

Det är viktigt att ge stöd till fortsatt konsolidering av regeringsbildningen i Bagdad. Ett ökat EU-engagemang på högre nivå vore välkommet. Omedelbara intensifierade ansträngningar kräver en politisk lösning i Syrien. Ett närmare EU-samarbete välkomnas för att motverka Isil genom att stoppa finansiering och utländska stridande i linje med säkerhetsresolution 2178. Dialogen kring dessa frågor bör fördjupas med Turkiet som nyckelaktör och därtill EU-kandidatland.

Anf. 128 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Sverige har skickat soldater till Irak i snart fyra år. Det har man gjort passivt genom att man tillåtit människor från Sverige att åka till Irak för att strida. Regeringen måste hålla med om att det är lika illa att skicka soldater som att skicka vapen till väpnade konflikter. Det är heller ingen ny företeelse, utan Sverige har skickat soldater till Somalia tidigare. Ser man på EU som helhet visar de senaste rapporterna att EU har skickat soldater till Filippinerna, Mali, Sudan, Somalia, Nigeria, Egypten, till nästan varje religiöst krig i hela världen. Det är synd att

det måste krävas ett kapitel 7-beslut från FN:s säkerhetsråd för att regeringen ens ska börja fundera på eller överväga att vidta åtgärder.

Vi har tidigare lagt fram förslag på åtgärder, hur man ska kunna begränsa eller stoppa den utvecklingen, utan att ens få en kommentar vare sig från nuvarande eller från tidigare regering. Jag menar att det är dags att regeringen går från ord till handling och visar en konkret plan för hur man ska komma till rätta med problemet. Det tycker jag inte att regeringen gör inför det kommande beslutet, och jag tycker inte att man gjort det tidigare heller.

Därmed vill jag anmäla avvikande mening i relation till vad jag tidigare anfört om vad vi anser vara rimliga åtgärder för att komma till rätta med problemet. Det är ett stort problem och berör många människor i Sverige, i Europa och även i de länder dit dessa människor reser.

Anf. 129 ULRICA KARLSSON i Uppsala (M):

Ordförande! Jag vill tacka försvarsministern för redogörelsen. Jag kan inte nog poängtera vikten av ett tillbakadragande av alla ryska trupper och stöder verkligen den inriktningen liksom att Ukraina får nationell kontroll över sitt territorium.

Vi hade en del tydliga medskick på den här punkten när kabinetssekreteraren var här. De handlade om Ukraina. Vi lyfte upp vikten av att också arbeta för att utöka sanktionerna mot Ryssland och listningen av personer. Vi lyfte även upp frågan om ukrainskt medlemskap i EU. Nu vet jag inte hur det är, men kanske är det frågor som också försvarsministern kan ta upp, särskilt de om sanktionerna och listningen av personer. Jag vill gärna ha en kommentar om det.

Det andra jag vill ta upp handlar om Isil, Daesh, Isis eller vad man nu kallar dem. Det gäller inflödet av utländska stridande och utländska parter. Jag kan inte nog understryka vikten av att det inflödet stoppas. Det har ministrarna diskuterat vid tidigare rådsmöten, likaså Europeiska rådet, och frågan kommer upp igen. Det kanske finns anledning att utveckla de insatserna. Den punkten var uppe på Europeiska rådet på sensommaren, och man sade då att man skulle följa utvecklingen och se om man skulle vidta ytterligare åtgärder. Det kanske finns anledning att göra det nu.

Jag vet inte vilka åtgärder konkret skulle vara, men en alarmerande signal som vi fick för bara någon vecka sedan var att kryssningar inte omfattas av kontrollen av resor på samma sätt som till exempel flyget. Man använder alltså kryssningsfartyg för att komma till Syrien och Irak när man ska ansluta sig till de stridande parterna.

En punkt som inte finns med nu men som har funnits med tidigare gäller vikten av en öppen gräns, framför allt i Turkiet, så att de flyende från Syrien och Irak kan ta sig vidare. Jag utgår från att försvarsministern kommer att ta upp det.

De är våra medskick, och jag skulle gärna vilja ha en kommentar om Ukraina, listningen, sanktionerna, stridande parter till Isil och den öppna gränsen.

2014/15:13
14 november

Anf. 130 ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Tack för redovisningen, försvarsministern! Jag vill bara stryka under det som Ulrika Karlsson tog upp, nämligen att det är viktigt att försvarsministern påtalar att Sverige är berett att stödja ytterligare sanktioner mot Ryssland, detta apropå att ännu en gräns har passerats i den pågående konflikten. Det är viktigt att Sverige påtalar det i alla tänkbara sammanhang. Vi måste stå upp för det folk som lever i Ukraina.

Anf. 131 ORDFÖRANDEN:

När nämnden hade frågan uppe med kabinetssekreterare Söder tidigare i dag förtydligade hon regeringens ståndpunkt som finns i utskickat material.

Anf. 132 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr ordförande! Låt mig konstatera att frågan om öppen gräns betraktar jag som en UD-fråga. Det är något som de får klara ut.

När det gäller soldater och stridande i Irak vill jag påminna om att justitieministern har offentliggjort att det pågår ett arbete i Justitiedepartementet om hur vi för svensk del ska hantera den typen av frågor framöver. Om man kan vidta andra åtgärder, tillsammans med andra länder, inom ramen för det arbetet är det självklart något som vi är öppna för och beredda att på olika sätt stödja.

När det gäller sanktionerna kan jag säga att de i dag omfattar 119 personer och 23 företag. Det gäller alltså sanktionerna mot Ryssland. Det kommer att ske en översyn av sanktionerna.

Det är klart att det är viktigt att EU agerar både enigt och kraftfullt. Det har uppstått ett nytt läge, och den skärpning som det här talas om måste ske i bred enighet. Därför är vi såklart beredda att bidra på ett positivt sätt i det sammanhanget.

När det gäller Isil har vi sagt att vi är beredda att bidra med humanitära insatser, vilket Sverige har gjort i stor utsträckning. Det handlade under ett år om hela 460 miljoner till humanitära insatser och hjälp till Irak.

Hur sakerna ska utvecklas och vilka typer av ställningstaganden som ska göras i framtiden om hur stödpaketen i denna konflikt ska se ut för vi en diskussion om med andra länder och även i den svensk-finska relationen. Vi får återkomma till det när vi har slutfört dessa diskussioner.

Anf. 133 AMINEH KAKABAVEH (V):

Jag skulle vilja göra ett medskick och också ställa en fråga angående säkerheten för Sverige och Europa. Jihadister och andra grupperingar har hemsidor i varje land. Via internet sprids mycket information mellan till exempel Sverige och Turkiet och andra delar av världen. Kan man inte samverka kring det och exempelvis stänga ned de hemsidor som rekryter till och med våra egna ungdomar? Det borde regeringen och Europa verka för. Till exempel Isis sprider en hel del information via internet.

Jag vill göra det medskicket och också fråga om det inte går att samarbeta i en sådan fråga.

Anf. 135 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar försvarsministern för närvaron.

Anf. 136 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Försvarsministern sade att regeringen är ”öppen” för ytterligare sanktioner. Låt mig poängtera skillnaden i ordval eftersom kabinetssekreteraren tidigare sade att hon ville ”driva på” för ytterligare sanktioner och också driva på införandet av ytterligare restriktiva åtgärder mot Ryssland.

Jag vill skicka med att det är viktigt att regeringen driver samma linje. Vi förväntar oss att försvarsministern fångar upp det.

Anf. 137 ORDFÖRANDEN:

”Driva på” och ”medverka positivt” var ordvalen, och jag tolkar det som att de går i samma riktning även om man inte använde exakt samma ord. Tolkar du det på ett annat sätt, Ulrika Karlsson?

Anf. 138 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Det var ett medskick, ingen avvikande mening. Det är viktigt att Sverige är tydligt. Sverige har haft en tydlig röst i detta och drivit på så att det har kommit sanktioner på plats, och det är viktigt att vi fortsätter att vidmakthålla det.

Anf. 139 ORDFÖRANDEN:

Jag tror att det har framgått under dagens möte att Sverige har en tydlig linje.

Anf. 140 Statssekreterare JAN SALESTRAND:

Vad gäller den senaste frågan har kabinetssekreteraren redan varit inne på det, och försvarsministern kommenterade också läget om sanktionerna.

Jag ska inte fastna på ordvalen utan säga att vi tillsammans med övriga nationer givetvis kommer att vara med i översynen. Vi har en strikt hållning i detta, vilket är allmänt känt. Samtidigt måste man se konsekvenserna åt olika håll, och alla medlemsstater är överens om att översynen ska göras inför nästa steg. Vi avser att hålla en hård linje och vidta de sanktioner som är möjliga.

Vi noterar frågan om internet. Den berör många politikområden, bland annat vad som är juridiskt möjligt. Vi tar med oss den.

Anf. 141 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens inriktning i denna fråga med avvikande mening från Sverigedemokraterna. Det finns medskick från Moderaterna och andra partier. Då var vi klara med dagordningspunkt 2.

Jag har fått information om att regeringen vill informera om Edas styrelsemöte och budget.

Anf. 142 Statssekreterare JAN SALESTRAND:

När det gäller Edas steering board finns det en nyinsatt beslutspunkt som handlar om Edas budget. Att den är nyinsatt beror på att avsikten var att den skulle tas som en A-punkt, men förhandlingarna strandade. Frågan ska därför dryftas och diskuteras inom FAC.

Den höga representanten har föreslagit en reall oförändrad budget, vilket skulle innebära en ökning från 30,5 miljoner euro till 31,3 miljoner. Regeringen stöder förslaget, men eftersom Edas budget kräver enhållighet är det sannolikt att den höga representantens förslag inte går igenom. Då gäller per automatik förra årets budget även för nästkommande år, det vill säga att det då kommer att bli en oförändrad budget på 30,5 miljoner euro, alltså icke uppräknad.

Anf. 143 AMINEH KAKABAVEH (V):

Vänsterpartiet anmäler avvikande mening när det gäller Eda. Vi vill värna Sveriges oberoende alliansfria utrikespolitik. Den är jätteviktig. Vänsterpartiet vill att Sverige lämnar Eda. Denna byrå som syftar till att utveckla försvarskapaciteten, stärka samarbetet om krigsmateriel och försvarsindustri i Europa och främja militär forskning och utveckling växer. Därför bör Sverige verka för att lämna Eda.

Anf. 144 JOHNNY SKALIN (SD):

Även vi är kritiskt inställda till Eda som organisation. Vi tycker inte att Sverige ska avsätta några medel till den verksamheten. Jag anmäler avvikande mening.

Anf. 145 ORDFÖRANDEN:

Min personliga kommentar är att det i EU:s vapenexportregler finns tydliga demokrati- och fattigdomskriterier. Jag förutsätter att byrån följer dem precis som i de andra åtaganden de har till uppgift och som lästes upp av Vänsterpartiet.

Anf. 146 Statssekreterare JAN SALESTRAND:

Jag har ingen kommentar till det. Jag uppfattade de andras kommentarer som politiska.

Anf. 147 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i denna fråga med avvikande mening från Sverigedemokraterna och en icke-likalydande avvikande mening från Vänsterpartiet.

Finns det några övriga frågor som statssekreteraren vill ta upp? Nej. Då tackar vi statssekreteraren för närvaron.

§ 5 Utrikes frågor – handel

Näringsminister Mikael Damberg

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor (handel) den 8 maj 2014

Återrapport från informellt ministermöte den 14–15 oktober 2014

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor (handel) den 21 november 2014

Anf. 148 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar närings- och innovationsminister Mikael Damberg med statssekreterare och övriga medarbetare hjärtligt välkomna. Har vi några utestående A-punkter? Nej, det har vi inte. Vi går till återrapporterna från den 8 maj och den 14–15 oktober. Vill näringsministern lägga till någonting utöver det skriftliga underlaget?

Anf. 149 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Det är första gången jag är i EU-nämnden, så jag får lära mig efter hand hur det går till.

Jag ska återrapportera från ett möte som jag inte själv deltog i. De senaste rådsmötet för handelsministrar ägde rum i Bryssel den 8 maj och det senaste informella rådsmötet var i Rom den 14–15 oktober.

Jag ska kortfattat beskriva vad som sades under respektive punkt på dagordningen. Den första dagordningspunkten rörde förhandlingarna om frihandelsavtalet mellan EU och Kanada, CETA-avtalet, som nu har avslutats. Några tekniska aspekter som då fortfarande kvarstod diskuterades. Det nära förestående avslutet på förhandlingarna och de förhandlingsresultat som uppnåttis välkomnades av de flesta medlemsländer.

Den andra dagordningspunkten rörde frihandelsförhandlingarna mellan EU och Japan. Kommissionen kunde vid rådsmötet i maj konstatera att den skriftliga ettårsutvärderingen ännu inte var avslutad men att Japan på de områden som skulle utvärderas presterat bättre än väntat.

Vad gäller offentlig upphandling och geografiska ursprungsbeteckningar hade förhandlingarna gått trögt. För tullar, tjänster och investeringar hade förhandlingarna dock gått åt rätt håll. Kommissionen ansåg överlag att Japans engagemang varit tillfredsställande och att förhandlingarna därför borde fortsätta. Jag återkommer till förhandlingarna med Japan.

Den tredje och sista punkten på den ordinarie dagordningen rörde WTO, Doharundan och förhandlingarna om ett avtal om tullfrihet för miljövänliga produkter. Doharundan kommer även att diskuteras vid kommande rådsmöte. Rådsslutsatser och mandat för plurilaterala förhandlingar om miljövänliga produkter antogs utan några invändningar från medlemsländerna.

Under rubriken Övriga frågor diskuterades främst läget i de ekonomiska partnerskapsavtalen, EPA, med Afrika. Där gjordes under sommaren och hösten en rad framsteg. På rådsmötet i maj kunde kommissionen

konstatera att det 2014 gjorts större framsteg i EPA-förhandlingarna än under föregående år. Avtalet med Västafrika, ECOWAS, hade i princip godkänts på ministernivå, och förhoppningen var att detsamma snart skulle gälla även avtalen med södra Afrika, SADC, och östra Afrika, EAC.

Under lunchen diskuterades avslutningsvis förhandlingarna med USA om TTIP. Här inledde kommissionen med att informera om utomstående frågor inom marknadstillträdespelarna och påpekade att det krävdes engagemang på politisk nivå för att komma framåt i förhandlingarna. Det gällde främst tullar, tjänster, investeringar och offentlig upphandling.

Vidare informerade kommissionen om de stora ansträngningar som gjorts för att informera civilsamhället och föreslog att förhandlingsmandatet skulle offentliggöras, vilket nu också skett.

Anf. 150 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen och går vidare till dagordningspunkt 1 a, Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning om skydd mot dumpad import från länder som inte är medlemmar i EU.

Anf. 151 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Herr ordförande! Förslaget till EU-förordning, Förslag om ett internationellt upphandlingsinstrument, har förhandlats i rådet sedan 2013 utan större framgång. Europaparlamentet har också tagit ställning till förslaget. Förslaget går ut på att stänga EU:s marknad i vissa fall och har därför stött på motstånd från Sverige och de mer frihandelsivrande medlemsstaterna medan stöd finns i de länder som är mer handelsprotektionistiska.

Anf. 152 ORDFÖRANDEN:

Ursäkta att jag avbryter, men vi tänkte ta punkt 1 a först och sedan 1 b. Vi är på Trade Defence Instruments just nu.

Anf. 153 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Förlåt, jag hade mina papper i fel ordning. När det gäller TDI har förslaget till EU-förordning, Förslag om modernisering av handelspolitiska skyddsinstrument, förhandlats i rådet sedan 2013, också det utan större framgång. Europaparlamentet har också tagit ställning till förslaget. Förslaget går ut på att stänga EU:s marknad i vissa fall och har därför stött på motstånd från Sverige och de mer frihandelsivrande medlemsstaterna medan stöd finns i de länder som är mer handelsprotektionistiska.

Förslaget var uppe som en övrig punkt på konkurrenskraftsrådet i maj 2013, liksom tillhörande kommissionsriktlinjer som på samma sätt var uppe på konkurrenskraftsrådet i maj 2014. Frågan har dock inte diskuterats i nämnden och utskottet tidigare.

Regeringen har flera gånger, både enskilt och tillsammans med 13 andra medlemsstater, lämnat konstruktiva och konkreta ändringsförslag.

Vi har även framhållit att vi är villiga att diskutera ett genuint kompromissförslag som tar hänsyn till våra synpunkter.

Regeringen kan inte som förslaget ser ut nu ge ordföranden mandat att inleda förhandlingar med Europaparlamentet. Om förslaget antas i nuvarande form kommer det att ha långtgående negativa konsekvenser för EU:s och Sveriges näringsliv.

Regeringen kommer att fortsätta att stödja den blockerande minoriteten och fortsätta att framföra att vi önskar diskutera ett förbättrat kompromissförslag.

Anf. 154 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i denna fråga. Vi går vidare till punkt 1 b om upphandlingen.

Anf. 155 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Är det IPI nu? Då kanske jag inte behöver börja om, utan jag fortsätter där jag slutade tidigare.

Regeringen har framgångsrikt medverkat och kommer att fortsätta att medverka till att blockera förslaget om IPI. Regeringen anser att förslaget dels skulle få negativa effekter på möjligheterna att genomföra upphandlingar i Sverige, dels försämra våra handelsrelationer med länder utanför EU.

Anf. 156 ORDFÖRANDEN:

Finns det några kommentarer till denna punkt? Nej. Jag finner att det finns stöd för regeringens inriktning i denna fråga.

Vi går vidare till dagordningspunkt punkt 2, WTO/Doharundan.

Anf. 157 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! Detta är en diskussionspunkt om läget i WTO och det fortsatta arbetet vad gäller Balibeslutet och Doharundan. Senast riksdagen blev informerad om WTO och DDA var inför FAC-mötet den 8 maj 2014. I Doharundan har det rått ett dödläge efter det att några länder i somras valde att blockera implementeringen av det handelsproceduravtal som det beslutades om vid ministermötet på Bali förra året. Intensiva konsultationer har skett under hösten.

I går noterade vi med stor glädje att framsteg har skett i förhandlingarna genom att USA och Indien har nått en gemensam överenskommelse som förhoppningsvis resulterar i en lösning av det nuvarande dödläget och i att WTO får förnyad kraft. Det innebär även ökade förutsättningar för att implementera det viktiga handelsproceduravtalet och de andra delarna i Balipaketet samt för att starta arbetet med att ta fram ett arbetsprogram för Doharundans slutförande.

Sverige avser vid rådsmötet att tydligt framhålla att handelsproceduravtalet är betydelsefullt, inte minst för utvecklingsländerna. Vi verkar även för att framsteg ska göras i andra frågor som är viktiga för de minst utvecklade länderna, MUL. MUL-frågorna får inte tas som gisslan vid

implementeringen av handelsproceduravtalet och andra frågor inom Dohaförhandlingarna, om dessa inte går framåt.

Det kan även nämnas att vi nu hör signaler om att vi ser ut att kunna slutföra uppdateringen av informationsteknikavtalet, ITA, som rör tullfrihet för ICT-produkter. Målsättningen var att detta skulle vara klart till WTO:s ministermöte på Bali förra året, men Kina sade då nej. Förhandlingarna har fortsatt. Världsexporten av de produkter som kan komma att omfattas av ITA-avtalet var under förra året 1 100 miljarder euro – nästan 10 procent av världshandeln.

EU:s export uppskattas till ca 82 miljarder euro och importen till 68 miljarder euro. Detta är ett mycket viktigt avtal för svenska företag och för vår export.

Anf. 158 ÅSA WESTLUND (S):

Jag har en fråga angående våra handlingar. Vi fick information av näringsministern i går i näringsutskottet. Det finns inte med i handlingarna någonstans, utan det står att näringsutskottet inte har blivit informerat eller behandlat frågan. Jag vill bara förvissa mig om att det blir rätt. Jag vet inte om jag missförstår något, men jag tror att det ska stå att vi blev informerade i går.

Anf. 159 ORDFÖRANDEN:

Vi har kanske missat en uppdatering i dokumenten. Det har varit många sena dokument till detta möte från ordförandeskapet, och det har fallit ut på andra delar också. Vi tackar för informationen.

Anf. 160 AMINEH KAKABVEH (V):

Jag tackar så mycket för informationen. Jag undrar hur man kan påverka länder så att de driver en ambitiösare politik, till exempel när det gäller monopol, utan att det ska anses vara ett handelshinder. Enskilda länder som Indien skulle kunna subventionera livsmedel till de allra fattigaste utan att WTO påstår att det är ett handelshinder. Vad anser Sverige i denna fråga?

Indien har hamnat i konflikt när det gäller rätten till mat för de allra fattigaste, som vi menar måste gå före frihandel. Vad anser Sverige? Vill vi driva den frågan? Vad anser ministern?

Anf. 161 ORDFÖRANDEN:

Om jag inte är helt felinformerad var kompromissen att Indien fick möjlighet att fortsätta att stödja befolkningen när det gäller mat.

Anf. 162 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Jag ska ge ett lite mer övergripande svar. Sedan lämnar jag gärna ordet till en av våra experter på området, som kan berätta mer om frågan.

Sverige driver hårt de fattiga ländernas förutsättningar i handelsförhandlingarna. Det är viktigt för oss att stå upp för de icke-utvecklade ländernas möjligheter på världsmarknaden. Det var en av anledningarna till att vi gick vidare med diskussionerna. Trots att Indien blockerade

arbetet med handelsproceduravtalet i WTO ville vi inte låta de fattiga ländernas förutsättningar bli gisslan i det dödläge som uppstod.

I förhandlingarna är det möjligt för länder att ha subventioner för matproduktion, men det är viktigt att ett lands ambitioner på området inte slår ut matproduktionen för andra fattiga länder. Det är där diskussionen ofta hamnar, men Joakim Reiter får gärna fylla i.

2014/15:13
14 november

Anf. 163 Enhetschef JOAKIM REITER:

Den fråga som gällt Indien i WTO är inte om de har rätt att subventionera, för det har de, utan hur länge, hur mycket och med vilken effekt på andras rätt att säkra livsmedelsförsörjningen för sina fattiga. Det är det som har varit frågan.

Det som ordföranden sade är helt korrekt. Nu har vi fått bekräftat att de får göra det i princip hur länge som helst, tills vi har en ny uppgörelse som en del av Doharundan. De får i princip göra hur mycket som helst, men de får inte slå undan benen för till exempel grannländers förmåga att se till att det finns livsmedelsförsörjning för fattiga människor. När man subventionerar och bygger upp lagerhållning kan man med andra ord inte dumpa lager på världsmarknaden på ett sätt som gör att Pakistan, i det här konkreta exemplet, inte har förutsättningar att se till att det finns livsmedelssäkerhet i deras land. Det är den grundläggande principen.

Anf. 164 ORDFÖRANDEN:

Ingen ytterligare begär ordet. Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens inriktning under denna punkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 3 och förhandlingarna om TTIP.

Anf. 165 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! Vid FAC handel den 21 november står TTIP som diskussionspunkt alternativt beslutspunkt rörande rådsslutsatser som ska antas. Senast riksdagen blev informerad om TTIP var inför FAC-mötet den 8 maj 2014.

Allteftersom förhandlingarna konkretiseras blir de nu svårare. Förhandlingarna har under de senaste månaderna gått in i en mer kärv och krävande fas. I det här läget är det viktigt att stödja kommissionen och bidra till att upprätthålla momentum i förhandlingarna. På så sätt kan vi bana väg för konkreta beslut, kanske nästa år.

Regeringen kommer att arbeta för progressiva internationella handelsavtal och riva handelshinder samtidigt som vi står upp för miljön, löntagarnas intressen och människors och djurs hälsa. Handelsavtalet ska respektera demokratiskt fattade beslut.

Det är tydligt att de största ekonomiska vinsterna står att finna i ett ambitiöst resultat på det regulativa området, det vill säga att minimera tekniska handelshinder. TTIP handlar inte om att avreglera eller avsäga sig rätten att reglera. I stället handlar det om att finna pragmatiska sätt att i högre grad förlita sig på varandras regelsystem och etablera närmare dialog mellan parternas regulativa myndigheter och instanser.

TTIP har vid sidan av ekonomiska vinster även politiska aspekter. Förstärkta ekonomiska relationer skulle också stärka den transatlantiska länken och förutsättningarna för ett aktivt samarbete mellan EU och USA i framtiden. I en tid då flera aktörer ifrågasätter internationella lagar och regler, såväl politiskt som ekonomiskt, skulle TTIP agera som en viktig injektion till gemensamt och internationellt överenskomna normer.

Regeringen kommer även att verka för största möjliga transparens i förhandlingarna. Öppenhet är centralt för att förhandlingarna ska kunna avslutas med ett gott resultat. En aktiv och bred dialog med fack, näringsliv och andra intressenter från det civila samhället ska eftersträvas.

Nyligen publicerades det förhandlingsmandat som medlemsländerna gav till kommissionen inför förhandlingarna. Regeringen ställde sig bakom beslutet. Regeringen välkomnar också att kommissionen efter varje förhandlingsrunda ska publicera en offentlig rapport som beskriver vad som har behandlats.

Frågan om ISDS har väckt stor uppmärksamhet, och regeringen välkomnar diskussionen. Tidigare i år genomförde EU-kommissionen en offentlig konsultation om investeringsskydd och tvistlösningsmekanismen i TTIP. Kommissionen kommer att presentera sina bedömningar för rådet och Europaparlamentet runt årsskiftet. Regeringen avser att noggrant analysera resultatet. Vi vill bidra till en ny och modern investeringspolitik.

Anf. 166 ORDFÖRANDEN:

Jag vill upplysa utskottets ledamöter om att det i era handlingar står att detta är en diskussionspunkt, men sent i går kväll fick vi förslag till rådsslutsatser. De finns näst längst bak i den mapp ni har på bordet, den hemliga mappen.

Anf. 167 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Vill ordföranden att jag säger något om rådsslutsatsdiskussionen redan nu, eller ska jag vänta till nästa punkt?

Anf. 168 ORDFÖRANDEN:

Det är kanske lämpligt att göra det på en gång.

Anf. 169 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Jag tar det övergripande om rådsslutsatserna. Det är en beslutspunkt.

Det italienska ordförandeskapet har föreslagit att man ska anta två dokument, ett allmänt och ett om TTIP. Sveriges utgångspunkt har varit att TTIP-slutsatserna ska ingå i det allmänna papperet och inte vara ett separat dokument. Men förutsatt att synpunkterna är allmänt hållna och bekräftar mandatet kan Sverige acceptera det.

I diskussionerna driver Sverige särskilt ökad öppenhet i förhandlingarna, men vi vill hålla det så begränsat det går. Vi hade velat ha detta i de allmänna rådsslutsatserna, inte i ett särskilt dokument. Men vi tror inte längre att det är framkomligt, utan vi får jobba med det som finns.

Anf. 170 AMINEH KAKABAVEH (V):

Jag tackar för föredragningen. Eftersom frågan är viktig och det är en diskussionsfråga är jag glad att regeringen driver frågor om demokrati, öppenhet och, framför allt, arbetsrättsliga frågor.

Vi vet att handelsavtalet har väckt mycket känslor, upprördhet och tankar på båda sidor av Atlanten. Det är viktigt. Vi har drivit frågan flera gånger i riksdagen genom olika interpellationer.

Jag vill anmäla avvikande mening, men jag vet inte om det går att göra det nu eller som ett medskick. Det är ganska mycket att läsa upp, måste man det?

Anf. 171 ORDFÖRANDEN:

Ja, det måste man, så att det kan tas till protokollet.

Anf. 172 AMINEH KAKABAVEH (V):

Okej. Vänsterpartiet anmäler härmed avvikande mening angående regeringens förslag till svensk hållning avseende EU:s planerade frihandelsavtal med USA, det så kallade TTIP.

Motiveringen är att Vänsterpartiet är för handel mellan länder och stater men att handelsvillkor inte får överordnas andra viktiga intressen. Förslaget till frihandelsavtal mellan USA och Europa samt investeringskyddet ISDS äventyrar viktiga intressen som demokrati, arbetsrätt, miljö, djurskydd och konsumentskydd. Därför borde den svenska ståndpunkten vara att avvisa TTIP.

För det första har förhandlingarna mellan EU och USA präglats av slutenhet och mycket begränsad insyn för allmänheten. Fackliga och folkliga organisationer har nästan helt uteslutits. EU-kommissionen har därmed gett storföretag och finansbolag stort inflytande över förhandlingarna, både genom direkta möten med deras företrädare och genom att låta lobbyister från sektorn sitta med i så kallade expertgrupper. Det anser vi vara ett uttryck för ett enormt demokratiskt underskott.

För det andra innehåller avtalet delar som är ett direkt hot mot vår demokrati och mot miljöaspekten. I det förslag till avtal som läckt ut finns en klausul som tillåter företag att stämma länder och att förändringar görs i lagstiftning som företag anser påverkar deras beräknade vinster negativt.

Investeringskyddet, ISDS, Investor-State Dispute Settlement, är en orimlig klausul som innebär att demokratiprinciper kan sättas ur spel. På sikt hotar det ovannämnda intressen.

Med tanke på de synpunkter vi tidigare haft anmäler jag avvikande mening.

Anf. 173 ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Jag tackar statsrådet för redovisningen. Apropå att regeringens ståndpunkt är att människors och djurs hälsa inte ska försämrats vill jag försäkra mig om att det även fortsättningsvis inkluderas i ståndpunkten att vi tar avstånd från användandet av tillväxthormoner för djur, antibiotika i tillväxtfrämjande syfte och det vi populärt kallar för klor-doppade kycklingar.

Anf. 174 HANS ROTHENBERG (M):

Ordförande! Jag tackar för föredragningen. Det är glädjande att den nuvarande regeringen tar över den tidigare regeringens positiva hållning till avtalet. När det gäller de avvikande meningar som anmälades vid behandling i EU-nämnden under våren från ett av de partier som ingår i regeringen är det glädjande att man nu uppenbarligen ställer upp på denna ståndpunkt.

Jag skulle vilja göra ett medskick till regeringen om att man fortsätter att vara en aktiv pådrivare i rådet för att avtalet ska slutföras och vad gäller ISDS-momentet beaktar och värnar att äganderätten respekteras.

Anf. 175 NIKLAS WYKMAN (M):

Handel är en viktig fråga för Sverige eftersom ungefär motsvarande 45 procent av vår bruttonationalprodukt är export. Jag välkomnar därför regeringens hållning.

Jag noterar i denna utrikespolitiskt mycket viktiga fråga för Sverige att de som används som regeringsunderlag med stöd för budget i Sveriges parlament uttrycker att regeringens hållning är ett direkt hot mot demokratin.

Anf. 176 ORDFÖRANDEN:

Eftersom jag – eller i alla fall mitt parti – blev apostroferad kan jag kommentera att om man läser regeringens hållning tydligt ser man att det klart står att regeringen vill försvara de intressen som alltid har varit viktiga för gröna partier, nämligen mänskliga rättigheter, demokrati, öppenhet, djurskydd och liknande. Det är det vi ska försvara samtidigt som vi ser till att handeln underlättas. Det är en rimlig målagenda.

Anf. 177 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Jag vill understryka det som ordföranden sade: Sveriges position är att värna bra handelsavtal. Hela ingången i diskussionen om handelsavtal är att höja standarder snarare än att sänka dem. Det är också det mandat som man nu trycker på från medlemsländerna att kommissionen ska jobba för i förhandlingarna. Det blir viktigt, för vi tänker inte acceptera att man till exempel gör kompromisser på de områden som Eskil Erlandsson lyfte fram. Det är fortsatt viktiga ståndpunkter från Sveriges sida. Det finns ingen kompromiss på det området, som vi ser framför oss.

Vänsterpartiet får naturligtvis anmäla avvikande mening. Man ska dock konstatera att just de rådsslutsatser som vi nu diskuterar inte har några hänvisningar till ISDS, till exempel. Riksdagen har tidigare ställt sig bakom detta och sagt att man ska börja förhandla om ett sådant avtal. Det är det vi försöker backa tillbaka till. Vi säger att det är viktigt att förhandlingarna kan gå vidare och att vi får ett avtal. Det är viktigt för Sverige, och det är viktigt för Europa. Vi tror att det är viktigt både för USA och för Europa att avtalet kommer till stånd.

Det finns också ett window of opportunity det närmaste året. Vi tror att vi antingen fullföljer avtalet och får det till stånd, kanske under nästa år, eller att det blir mycket svårare politiskt, inte minst när presidentvalet

närmar sig. Då blir det en helt annan fråga i USA. Det är nu vi måste sätta in stöten för att komma framåt i förhandlingarna givet de positioner som Sverige har och som Sverige driver och som vi ska försvara i förhandlingarna.

Jag ser fram emot att komma tillbaka hit och diskutera frågorna igen. Ju längre tiden går, desto mer kommer förhandlingarna att falla ut. Då vet vi också mer om hur vi har lyckats i förhandlingarna, som är viktiga för såväl Sverige och Europa som USA.

Anf. 178 DÉsirÉE PETHRUS (KD):

Detta är ett viktigt avtal, och det är bra att vi är överens. Det står förvisso inte något om mänskliga rättigheter i ståndpunkterna. Det står om människors och djurs hälsa. Det är viktigt, men det är förstås även mänskliga rättigheter.

Jag funderar rent formalistiskt: Vi har väl inte fått några utkast till rådsslutsatser, om det blir några på TTIP?

Anf. 179 ORDFÖRANDEN:

Det är det som ligger i pärmen. Det kom sent i går kväll, och därför ligger det näst längst bak i den hemliga pärmen.

Anf. 180 DÉsirÉE PETHRUS (KD):

Jag trodde att det bara gällde handelsrådsslutsatserna.

Anf. 181 ORDFÖRANDEN:

Dokumentet framför det är *FAC Trade Conclusions on TTIP*.

Anf. 182 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Jag har en fråga. Rent generellt är vi oerhört positiva till ett frihandelsavtal mellan EU och USA. Det vore fantastiskt, inte minst för exportnäringarna i Sverige. Det vore alltså bra för Sverige att ha ett sådant frihandelsavtal på plats.

Jag skulle dock vilja fråga hur tidsplanen egentligen ser ut. Vi har noterat det förestående presidentvalet, att man precis har haft mellanårsval i USA, att det nu är en republikansk majoritet och så vidare.

Jag skulle alltså vilja höra lite om tidsplanen och vad som ligger framför oss.

Anf. 183 ORDFÖRANDEN:

Vilka spådomar har vi om hur den amerikanska kongressen, senaten och presidenten kommer att agera, näringsministern?

Anf. 184 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Det är kanske lite av att titta in i spåkulan. Jag har förstått att vi i EU-nämnden brukar vara optimistiska i våra prognoser just på handelsområdet. "Nära förestående" brukar vara ett viktigt begrepp när det gäller handelspolitik.

Det kommer att bli en rivstart i januari om vi kan få detta att hända. Det är under 2015 som mycket av förhandlingarna måste komma på plats. Det är alltså nästa år som mycket av förhandlingarna kommer att behöva komma framåt ordentligt. Annars kan det nog fastna, och då tror jag att det tar lång tid innan ett sådant här handelsavtal kan vara möjligt. Det är 2015 som blir det stora året för TTIP och möjligheterna att komma framåt i förhandlingarna.

Därför är det mycket viktigt för oss att diskutera både öppenhet och dialog. Det finns ingenting som kan skada mer eller bidra mer till att vi hamnar på ett dåligt handelsavtal som att man inte har öppenhet. Folk ska kunna känna förtroende för att de positioner som vi driver från Sverige är väl kända och sådana som vi som land tycker är viktiga i den internationella processen. Det är självklart.

När det gäller diskussionen som handlar om mänskliga rättigheter var det just därför Sverige var lite skeptiskt till att börja inta nya ståndpunkter i rådsslutsatserna. Alla länder har spelat in sina favoritfrågor lite grann – cherry picking – och frågar: Fanns inte min del med? Meningen med ståndpunkterna är inte att skicka någon ny signal om någon ny inriktning på förhandlingarna utan att skicka en signal om att det är viktigt att börja förhandlingarna och att komma vidare i dem 2015. Det är det ordförandeskapet vill göra. Men risken med alla sådana ståndpunkter som blir nya är att folk tror att det är nya politiska signaler. Då vill alla lägga till alla sina delar, och det blir ganska ogörligt.

Det är därför Sverige har velat ha en minimalistisk syn på detta, där vi välkomnar att man tar initiativ kring avtalet och förhandlingarna men hänvisar till de förhandlingsmandat som har funnits för att jobba vidare. Där finns dessa frågor med väldigt tydligt.

Anf. 185 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Jag har fått frågan var denna fråga kommer att avgöras i riksdagen. Är det i EU-nämnden eller i utskottet? Blir det en proposition eller något annat? Jag vet inte om ministern eller någon annan kan ge ett svar.

Anf. 186 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Jag avstår gärna från det, för jag har inte ens börjat engagera mig i just den formella delen av detta. Jag antar att ni i riksdagen har ett bättre svar än vad jag har just nu. Men det kan bero på att jag är sex veckor in på mitt uppdrag och borde ha koll på detta.

Anf. 187 ORDFÖRANDEN:

Om man tänker på hur det rent logiskt borde fungera kommer det att vara ett betänkande i näringsutskottet, antar jag. Det kommer dessutom att komma upp här, för det ska godkännas av EU-parlamentet, av rådet och av riksdagen. Det kommer att komma upp i båda ändarna med olika funktioner hos utskottet och hos oss. Det skulle möjligtvis också kunna vara utrikesutskottet. Det kommer i alla fall att vara en dubbel procedur, för det är så de här avtalen är uppbyggda när de är så pass omfattande.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i denna fråga, men avvikande mening är anmäld från Vänsterpartiet.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Rådets slutsatser om handel.

2014/15:13
14 november

Anf. 188 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Det är ännu en beslutspunkt. Det italienska ordförandeskapet har föreslagit slutsatser på detta område. De flesta medlemsstater och kommissionen var kritiska till det italienska ordförandeskapets ursprungliga initiativ. Dels var man missnöjd med substansen i slutsatserna, dels tyckte man att de var spretiga och upprepade sig, dels var man kritisk till tidpunkten.

Sverige instämde i kritiken och menade att den nya handelskommissionären Cecilia Malmström borde ges utrymme att ta initiativ till inriktningen på EU:s handelspolitik de kommande åren. Nu har Italien kommit tillbaka med betydligt kortare och mer koncisa och nedtonade slutsatser, som ni kan se i det som ni säkert har fått utdelat.

I det läget kan Sverige acceptera dessa slutsatser givet att de utgår från vad man tidigare har kommit överens om i rådet, särskilt med referens till Europeiska rådets slutsatser från februari 2013, där vi definierar de viktigaste beståndsdelarna i handelspolitiken.

Vi var alltså först kritiska, men vi kan nog acceptera det nu i den nya formen. Det har varit flera turer kring detta, och det kom väldigt sent.

Anf. 189 ORDFÖRANDEN:

Det kom givetvis väldigt sent också till oss. Det är det sista dokumentet i pärmen med hemliga dokument. Ni har det alltså på ert bord. Vi fick det inte förrän sent i går, och ni har därför inte haft möjlighet att få det tidigare än så. Det gäller papperet med sju punkter. Jag konstaterar att även här återkommer frågan om transparens och möjlighet för medborgare att delta i en vettig dialog. Det välkomnar jag särskilt.

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i denna fråga.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, EU–Japan FTA, free trade agreement.

Anf. 190 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! Detta är en informationspunkt. EU–Japan-förhandlingarna var senast uppe i FAC den 8 maj 2014. Förhandlingarna om starka ekonomiska relationer med Japan är viktiga ur både ekonomisk och geostrategisk synvinkel i syfte att främja EU:s handelsrelationer med länder i Asien.

Sju rundor av förhandlingarna har hittills ägt rum, senast i slutet av oktober. Förhandlingarna har nu gått in i en ny fas efter det att en översyn av förhandlingsläget som gjordes under våren helt har avslutats. Japan har visat engagemang i förhandlingarna, och framsteg har skett på endast ett år när det gäller att avveckla de för Sverige och EU viktiga icke-tariffära handelshindren. Det kan till exempel ske genom att erkänna internationella etablerade standarder.

Sverige välkomnar att förhandlingarna med Japan nu går vidare med förnyad intensitet. Vi vill se ett ambitiöst och heltäckande resultat. Det finns stora potentiella vinster för Sverige, EU och Japan. Den politiska ambitionen är att förhandlingarna ska kunna avslutas inom cirka ett år.

Anf. 191 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen och går vidare till dagordningspunkt 6, EU–Vietnam.

Anf. 192 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Det är den sista punkten, och det är en informationspunkt. Vid rådsmötet avser kommissionen att ge en uppdatering om förhandlingsläget i EU–Vietnam-förhandlingarna. Detta var senast uppe på ett FAC-möte den 31 maj 2012.

Förhandlingarna om ett frihandelsavtal mellan EU och Vietnam inleddes i juni 2012. Hittills har tio förhandlingsrundor genomförts, varav den senaste den 6–10 oktober. Förhandlingarna har framskridit relativt snabbt med goda resultat på grund av ett starkt intresse från Vietnams sida. Vietnam hade ursprungligen hoppats på att underteckna avtalet redan i år, men det kommer sannolikt att ske nästa år.

EU utgör Vietnams största exportmarknad, och därför har ett frihandelsavtal med EU mycket stor ekonomisk betydelse för Vietnam. Regeringen fäster särskild vikt vid att frihandelsavtalet ska innehålla avsnitt om öppenhet, ökat marknadstillträde och hållbar utveckling. Att uppnå ett brett avtal med kvalitativa åtaganden är för svenskt vidkommande viktigare än tidtabellen för att slutföra förhandlingarna.

Förhandlingarna om frihandelsavtal med Vietnam och övriga Asean-länder är en prioriterad handelspolitisk fråga för Sverige. Dessa förhandlingar utgör ett viktigt komplement till det multilaterala samarbetet inom världshandelsorganisationen WTO. Det finns en betydande ekonomisk potential i att utveckla handelsrelationerna med Sydostasien. Från svensk sida finns ett särskilt intresse av att förbättra exportmöjligheterna för tjänstehandel och industrivaror såsom telekom, fordon, maskiner och läkemedel.

Anf. 193 ORDFÖRANDEN:

Tack för informationen!

Anf. 194 HANS ROTHENBERG (M):

Ordförande! Jag tackar för föredragningen. Det är alldeles utmärkt att ett avtal mellan EU och Vietnam är på gång. Med tanke på Vietnams politiska system vore det som medskick angeläget att regeringen utöver att värna öppenheten och skyddet för människors och djurs hälsa och miljön också är aktivt pådrivande i frågor som rör demokrati och mänskliga rättigheter samt i CSR-frågor.

Anf. 195 MARIA PLASS (M):

När vi nu pratar om mänskliga rättigheter vill jag ta upp att man även kanske bör tänka på frågan om barnarbete när man tittar på ett sådant här avtal.

2014/15:13
14 november

Anf. 196 ORDFÖRANDEN:

När vi ändå är på den banan kan jag lägga till att det finns omfattande djurnäring, fiskodling och liknande där man använder alltför mycket antibiotika och förorenar haven väldigt mycket. Det kan man också ta in i den här diskussionen.

Anf. 197 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Självklart är det viktiga frågor som tas upp. Frågan om demokrati och mänskliga rättigheter är en del av öppenheten och en del av de avtal som EU vill sluta. Det finns ett kapitel som trycker på de här frågorna i avtalen. Det finns också en länk till de internationella avtal som finns.

Barnarbete, utfiskning och andra frågor har med hållbar utveckling att göra. Inom ramen för de här förhandlingarna finns ett förhandlingsmandat att jobba med de frågorna, om jag inte har tolkat det fel.

Anf. 198 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen. Vill näringsministern ta upp någonting under dagordningspunkt 7, Övriga frågor?

Anf. 199 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Nej tack.

Anf. 200 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar näringsministern med medarbetare för närvaron!

Innehållsförteckning

§ 1 Allmänna frågor – sammanhållning	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN.....	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN	2
Anf. 4 JOHNNY SKALIN (SD)	2
Anf. 5 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	3
Anf. 6 ORDFÖRANDEN	4
Anf. 7 Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN.....	4
Anf. 8 AMINEH KAKABAVEH (V)	4
Anf. 9 Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN.....	4
Anf. 10 AMINEH KAKABAVEH (V)	4
Anf. 11 Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN.....	4
Anf. 12 ÅSA WESTLUND (S).....	4
Anf. 13 Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN.....	5
Anf. 14 ORDFÖRANDEN	5
Anf. 15 Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN.....	5
Anf. 16 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	6
Anf. 17 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 18 JOHNNY SKALIN (SD)	6
Anf. 19 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 20 Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN.....	6
Anf. 21 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 22 DÉsirÉE PETHRUS (KD)	7
Anf. 23 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 24 Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN.....	7
Anf. 25 ORDFÖRANDEN	7
§ 2 Allmänna frågor	8
Anf. 26 ORDFÖRANDEN	8
Anf. 27 Statssekreterare HANS DAHLGREN.....	8
Anf. 28 ORDFÖRANDEN	8
Anf. 29 Statssekreterare HANS DAHLGREN.....	8
Anf. 30 ORDFÖRANDEN	9
Anf. 31 Statssekreterare HANS DAHLGREN.....	9
Anf. 32 MARIA WEIMER (FP)	10
Anf. 33 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	10
Anf. 34 MARIE GRANLUND (S).....	11
Anf. 35 Statssekreterare HANS DAHLGREN.....	11
Anf. 36 JOHNNY SKALIN (SD)	11
Anf. 37 ORDFÖRANDEN	12
Anf. 38 Statssekreterare HANS DAHLGREN.....	12
Anf. 39 ORDFÖRANDEN	12
Anf. 40 Statssekreterare HANS DAHLGREN.....	12
Anf. 41 DÉsirÉE PETHRUS (KD)	13
Anf. 42 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	13
Anf. 43 ESKIL ERLANDSSON (C).....	13
Anf. 44 Statssekreterare HANS DAHLGREN.....	14
Anf. 45 PAVEL GAMOV (SD)	14

Anf. 46	ORDFÖRANDEN	14	2014/15:13
Anf. 47	Statssekreterare HANS DAHLGREN	14	14 november
Anf. 48	ORDFÖRANDEN	15	
Anf. 49	Statssekreterare HANS DAHLGREN	15	
Anf. 50	ORDFÖRANDEN	16	
Anf. 51	Statssekreterare HANS DAHLGREN	16	
Anf. 52	ORDFÖRANDEN	16	
§ 3	Utrikes frågor	17	
Anf. 53	ORDFÖRANDEN	17	
Anf. 54	Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER	17	
Anf. 55	ORDFÖRANDEN	17	
Anf. 56	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	17	
Anf. 57	ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	17	
Anf. 58	Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER	17	
Anf. 59	ORDFÖRANDEN	18	
Anf. 60	Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER	18	
Anf. 61	MARIE GRANLUND (S)	18	
Anf. 62	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	19	
Anf. 63	JOHNNY SKALIN (SD)	19	
Anf. 64	Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER	19	
Anf. 65	PAVEL GAMOV (SD)	20	
Anf. 66	ORDFÖRANDEN	20	
Anf. 67	AMINEH KAKABAVEH (V)	21	
Anf. 68	Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER	21	
Anf. 69	ORDFÖRANDEN	21	
Anf. 70	Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER	21	
Anf. 71	KARIN ENSTRÖM (M)	22	
Anf. 72	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	22	
Anf. 73	MARIA WEIMER (FP)	23	
Anf. 74	Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER	23	
Anf. 75	AMINEH KAKABAVEH (V)	24	
Anf. 76	KARIN ENSTRÖM (M)	24	
Anf. 77	Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER	24	
Anf. 78	KARIN ENSTRÖM (M)	25	
Anf. 79	ORDFÖRANDEN	25	
Anf. 80	PAVEL GAMOV (SD)	25	
Anf. 81	Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER	25	
Anf. 82	KARIN ENSTRÖM (M)	25	
Anf. 83	ORDFÖRANDEN	26	
Anf. 84	Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER	26	
Anf. 85	AMINEH KAKABAVEH (V)	26	
Anf. 86	MARIA WEIMER (FP)	26	
Anf. 87	ORDFÖRANDEN	27	
Anf. 88	MARIA WEIMER (FP)	27	
Anf. 89	KARIN ENSTRÖM (M)	27	
Anf. 90	Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER	27	
Anf. 91	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	28	
Anf. 92	KARIN ENSTRÖM (M)	28	
Anf. 93	ORDFÖRANDEN	28	

Anf. 94	Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER	29
Anf. 95	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	29
Anf. 96	Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER	29
Anf. 97	ORDFÖRANDEN	29
Anf. 98	Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER	29
Anf. 99	ORDFÖRANDEN	29
Anf. 100	Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER	29
Anf. 101	JOHNNY SKALIN (SD)	30
Anf. 102	KARIN ENSTRÖM (M).....	31
Anf. 103	ORDFÖRANDEN	31
Anf. 104	Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER	31
Anf. 105	ORDFÖRANDEN	31
Anf. 106	Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER	31
Anf. 107	ORDFÖRANDEN	32
Anf. 108	ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	32
Anf. 109	Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER	32
Anf. 110	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	32
Anf. 111	Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER	32
Anf. 112	ORDFÖRANDEN	32
§ 4	Utrikes frågor – försvar	33
Anf. 113	ORDFÖRANDEN	33
Anf. 114	Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	33
Anf. 115	Kabinettssekreterare ANNIKA SÖDER	33
Anf. 116	JOHNNY SKALIN (SD)	33
Anf. 117	MARIA WEIMER (FP)	33
Anf. 118	ORDFÖRANDEN	34
Anf. 119	Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	34
Anf. 120	ORDFÖRANDEN	35
Anf. 121	MARIA WEIMER (FP)	35
Anf. 122	ORDFÖRANDEN	35
Anf. 123	PAVEL GAMOV (SD).....	36
Anf. 124	Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	36
Anf. 125	PETER JEPPSSON (S).....	36
Anf. 126	ORDFÖRANDEN	36
Anf. 127	Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	36
Anf. 128	JOHNNY SKALIN (SD)	37
Anf. 129	ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	37
Anf. 130	ESKIL ERLANDSSON (C).....	38
Anf. 131	ORDFÖRANDEN	38
Anf. 132	Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	38
Anf. 133	AMINEH KAKABAVEH (V).....	39
Anf. 134	Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	39
Anf. 135	ORDFÖRANDEN	39
Anf. 136	ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	39
Anf. 137	ORDFÖRANDEN	39
Anf. 138	ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	40
Anf. 139	ORDFÖRANDEN	40
Anf. 140	Statssekreterare JAN SALESTRAND	40
Anf. 141	ORDFÖRANDEN	40

Anf. 142	Statssekreterare JAN SALESTRAND.....	40	2014/15:13
Anf. 143	AMINEH KAKABAVEH (V)	40	14 november
Anf. 144	JOHNNY SKALIN (SD).....	41	
Anf. 145	ORDFÖRANDEN.....	41	
Anf. 146	Statssekreterare JAN SALESTRAND.....	41	
Anf. 147	ORDFÖRANDEN.....	41	
§ 5	Utrikes frågor – handel	42	
Anf. 148	ORDFÖRANDEN.....	42	
Anf. 149	Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	42	
Anf. 150	ORDFÖRANDEN.....	43	
Anf. 151	Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	43	
Anf. 152	ORDFÖRANDEN.....	43	
Anf. 153	Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	43	
Anf. 154	ORDFÖRANDEN.....	44	
Anf. 155	Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	44	
Anf. 156	ORDFÖRANDEN.....	44	
Anf. 157	Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	44	
Anf. 158	ÅSA WESTLUND (S)	45	
Anf. 159	ORDFÖRANDEN.....	45	
Anf. 160	AMINEH KAKABAVEH (V)	45	
Anf. 161	ORDFÖRANDEN.....	45	
Anf. 162	Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	45	
Anf. 163	Enhetschef JOAKIM REITER	46	
Anf. 164	ORDFÖRANDEN.....	46	
Anf. 165	Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	46	
Anf. 166	ORDFÖRANDEN.....	47	
Anf. 167	Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	47	
Anf. 168	ORDFÖRANDEN.....	47	
Anf. 169	Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	47	
Anf. 170	AMINEH KAKABAVEH (V)	47	
Anf. 171	ORDFÖRANDEN.....	48	
Anf. 172	AMINEH KAKABAVEH (V)	48	
Anf. 173	ESKIL ERLANDSSON (C).....	48	
Anf. 174	HANS ROTHENBERG (M)	48	
Anf. 175	NIKLAS WYKMAN (M)	49	
Anf. 176	ORDFÖRANDEN.....	49	
Anf. 177	Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	49	
Anf. 178	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	49	
Anf. 179	ORDFÖRANDEN.....	50	

Anf. 180	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	50
Anf. 181	ORDFÖRANDEN	50
Anf. 182	ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	50
Anf. 183	ORDFÖRANDEN	50
Anf. 184	Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	50
Anf. 185	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	51
Anf. 186	Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	51
Anf. 187	ORDFÖRANDEN	51
Anf. 188	Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	51
Anf. 189	ORDFÖRANDEN	52
Anf. 190	Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	52
Anf. 191	ORDFÖRANDEN	52
Anf. 192	Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	52
Anf. 193	ORDFÖRANDEN	53
Anf. 194	HANS ROTHENBERG (M)	53
Anf. 195	MARIA PLASS (M)	53
Anf. 196	ORDFÖRANDEN	53
Anf. 197	Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	53
Anf. 198	ORDFÖRANDEN	54
Anf. 199	Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	54
Anf. 200	ORDFÖRANDEN	54